

DEL

DELAVSKA ENOTNOST

19. DECEMBRA 1970 — ŠT. 50 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

PLENARNO ZASEDANJE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV STORITVENIH DEJAVNOSTI SLOVENIJE

ŠE OB PRAVEM ČASU?

Stališča sindikatov o tem, kako v prihodnje zagotoviti prepotrebne kadre v gostinstvu, turizmu, trgovini, obrti in komunalnem gospodarstvu

Minuli plenum republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije je pravzaprav predstavil zaključek razprav o trenutno najbolj perečem problemu storitvenih dejavnosti naše republike, o pomanjkanju strokovnih kadrov. Republiški odbor sindikata delavcev storitvenih dejavnosti se

je te problematike lotil zelo resno in lahko rečemo, da jo je v številnih razpravah, tako na sejah predsedstva ali v ožjih delovnih skupinah ter nazadnje na letošnjem tradicionalnem gostinsko turističnem zboru v Rogški Slatini, zelo celovito obdelal. Vse gradivo, ki zajema problematiko in izobraževanje

kadrov v storitvenih dejavnostih, je zdaj zbrano v zajetni knjigi ter dokumentirano s številnimi analizami, podatki in predlogi, kako v prihodnje zagotoviti dotok ustreznih kadrov v gostinstvo, turizem, trgovino, obrt in komunalno gospodarstvo. To gradivo bodo sindikati (Nadaljevanje na 2. strani)

V OKVIRU

Minuli teden je RS ZSS opredelil svoja stališča do organizacijske izgradnje sindikatov posebnih dejavnosti v republikah in pokrajinah. S tem je načel vprašanje, ki je izrednega pomena tudi za vsebinski koncept delovanja naših organizacij.

To vprašanje bi, poenostavljeno povedano, lahko postavili takole: kakšna je danes vloga delavskega razreda v naših republikah in kakšna je s tem v zvezi vloga republiških sindikatov.

Odgovor na to vprašanje je začrtal že VI. kongres ZSJ, konkretno, stvarno obliko pa je ta odgovor pri nas dobil na II. konferenci slovenskih sindikatov, na kateri smo prejeli statut Zveze sindikatov Slovenije kot samostojne organizacije sindikatov v naši republiki.

Sedanje razprave o bodoči vlogi sindikatov posebnih dejavnosti v republikah in pokrajinah, v katerih se prav tako jasno manifestira težnja po njihovi samostojnosti, so torej samo logično nadaljevanje procesa prilagajanja naših organizacij tistim gibanjem v naši širši socialistični skupnosti, ki jih imenujemo samo-

Samostojnost posebnih sindikatov

upravna decentralizacija naše družbe. V teh gibanjih je sicer v ospredju vprašanje drugačne, ustrežnejše organizacije naše državne skupnosti, vendar pa v isti okvir sodi del našega političnega sistema.

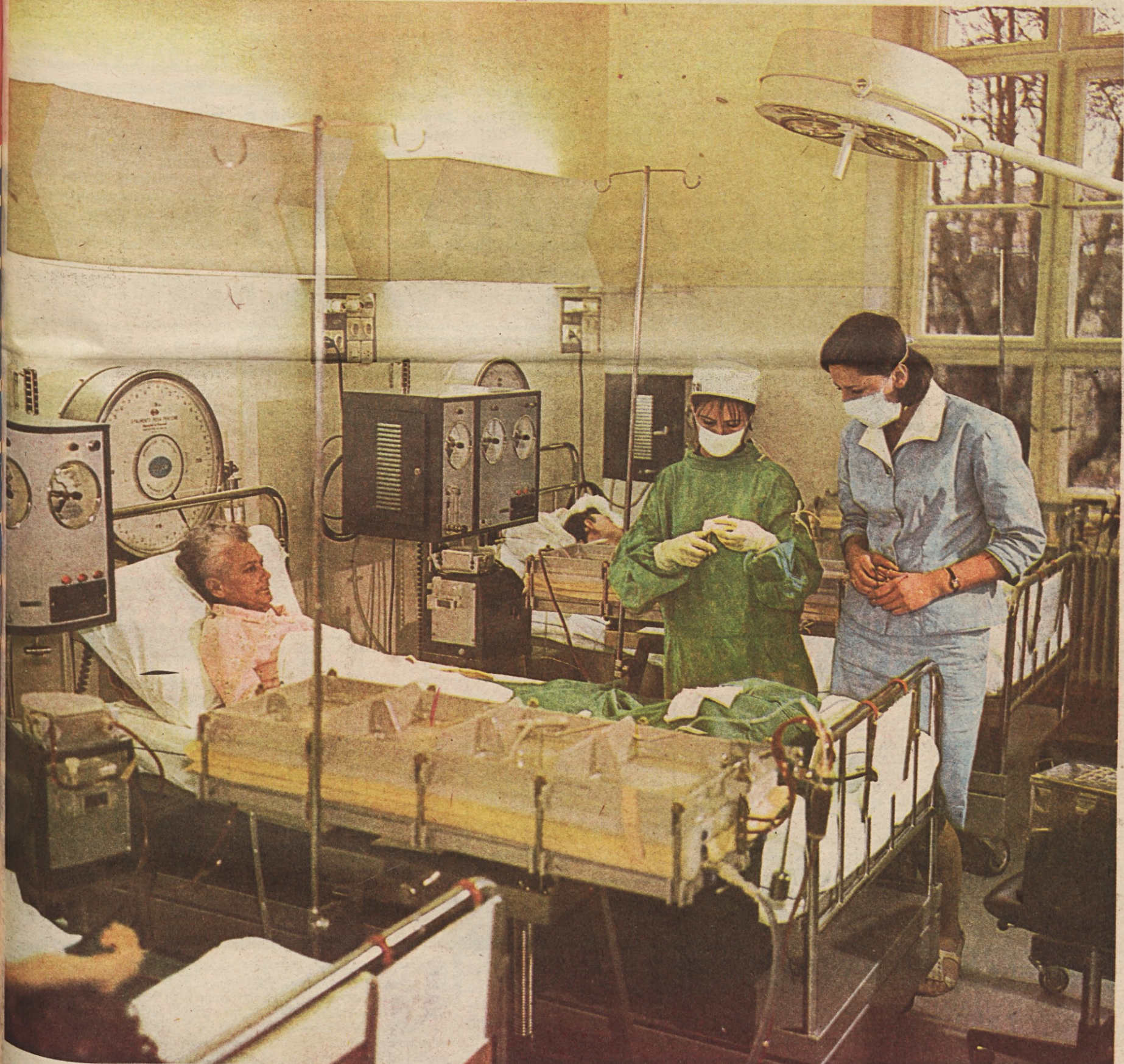
Ni dvoma, da kot državna skupnost odločno stopamo po poti krepitve republik, krepitve njihove državnosti in samostojnosti ter obenem po poti zmanjševanja moči in vloge federacije. Enake težnje prevladujejo tudi v delu sindikatov: raste vloga sindikatov v republikah in spreminja se vloga organov sindikatov na zvezni ravni. Bilo bi tudi čudno, če bi navkljub celotnemu gibanju jugoslovanske skupnosti bilo drugače.

Dejstvo je, da vladajo v Jugoslaviji velike razlike v družbeno-ekonomskem razvoju posameznih narodov in narodnosti. Zaradi tega tudi enotnost interesov delavskega razreda Jugoslavije ne more biti „spočeta“ na ravni federacije, temveč se na tej ravni lahko izrazi šele takrat, ko jo je poprej potrdila praksa v republikah oziroma ko se na podlagi te prakse na zvezni ravni doseže dogovor o tistem, kar je v skupnem interesu vseh delov jugoslovanskega delavskega razreda.

Vse to velja seveda tudi za enotnost stališč in politike jugoslovanskih sindikatov: rasti mora iz prakse v bazi; vsak del naše organizacije mora najprej sam opredeliti interese tistega dela delavskega razreda, ki ga predstavlja, šele potem pa lahko določimo stične točke teh interesov na jugoslovanski ravni. To pa pomeni, da mora vsaka sindikalna organizacija sprejeti polno odgovornost za uresničevanje interesov delavskega razreda, ki ga predstavlja, in polno odgovornost za sooblikovanje sindikalne politike na jugoslovanski ravni.

To pa je tudi to, kar smo želeli in kar želimo doseči s samostojnostjo republiških sindikatov — tako Zveze sindikatov kakor tudi sindikatov posameznih dejavnosti.

MILAN POGAČNIK

Draga — vendar dragocena naložba

Objektiv naše kamere vse preveč pozna samo naše vsakdanje, prozaično življenje. Kdo ve, zakaj delamo krivico njim, ki žive v nekoliko drugačnem svetu. Namenoma prav gotovo ne, saj se slednjič kdaj pa kdaj tudi sami ustavimo v njem.

Tako se je tudi objektiv naše kamere bolj po naključju kot hote usneril v novi oddelek za dializo na interni kliniki v ljubljanskih Kliničnih bolnišnicah.

Po statističnih podatkih — prav tako veljajo tudi za nas — je vsako leto me številnimi novimi bolniki kakih 30 takih, ki bi jih lahko rešili smrti zaradi kronične bolezni ledvic.

V zadnjih letih pa se vse bolj uveljavlja nova oblika zdravljenja kroničnih ledvičnih bolnikov, tako imenovana periodična dializa. Prehodu bolnim — prej ali slej izgubljenim — s pomočjo dialize zdravniki iz krvi

odstranijo strupene razkrojke. Stevilni bolniki spet zažive bolj ali manj normalno življenje v družini, družbi, se znova zaposlijo. Vse to je rezultat kakih osem do dvanajst ur trajajoče, dvakrat tedensko opravljene dialize.

Tak način zdravljenja je s tehničnega stališča rešen, ni pa rešen tudi njegov ekonomski problem, saj si dragega postopka dialize ne morejo vselej privoščiti tudi v veliko bolj

bogatih državah, kot pa je naša. Zato ni čudno, če je oddelek za dializo na interni kliniki v Kliničnih bolnišnicah v Ljubljani prvi tak oddelek pri nas. Spričo sedanje zmogljivosti treh dializnih postelj ima ta oddelek lahko v rednem programu zdravljenja največ 6 bolnikov. Potrebe pa so kajpak veliko večje. Vsako leto naši zdravniki ugotovijo kakih 50 novih bolnikov, katerim bi bila redna dializa potrebna.

ZDRAVNIKI IN KOZMETICARKE PRIPOROČAJO jogurt

NA LINIJI
323-554

RAVNE NA KOROŠKEM

Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem je na zadnji seji, bila je 16. decembra, pregledalo izvajanje delovnega programa in naloge, ki stoje pred občinskim sindikalnim svetom ter osnovnimi organizacijami sindikata v Mežiški dolini v letu 1971.

(ma)

KOPER

Na sindikalnih sestankih po obračunskih enotah v Luki Koper, kjer bodo volili delegate za občni zbor osnovne sindikalne organizacije, bodo razpravljali o uresničevanju sklepov, ki jih je sprejela delovna konferenca njihovega sindikata letos maja. Ti sklepi se nanašajo na najbolj pereča vprašanja, ki so prišla do izraza ob prekinitvi dela v tem podjetju marca letos in bo o njih razpravljali tudi občni zbor. To so problemi stanovanjske gradnje, delitve osebnih dohodkov, večje skrbi za delovnega človeka, trajanja in razporeditve delovnega časa, regresov za letni dopust, informiranja in drugo.

K. C.

KANAL

Sindikalna organizacija železniške postaje je že imela svoj občni zbor. Na njem so obravnavali zlasti bodoče naloge sindikata. Občni zbor se je tudi zavzel, da naj bi regres za letni dopust poslej prejeli vsi člani kolektiva in ne samo tisti, ki odidejo na letovanje.

NOVA GORICA

Tudi v sekciji za vleko so že opravili občni zbor osnovne organizacije sindikata. Razpravo na zboru so prevečali predvsem trije problemi: težke delovne razmere vplivajo na predčasno upokožitev številnih članov in na zmanjšanje njihove delovne sposobnosti; pomanjkanje delavcev preprečuje, da bi lahko vsi člani kolektiva smotno izkoristili čas, ki jim gre za dopuste; na življenjske in delovne razmere članov kolektiva vpliva pomanjkanje stanovanj.

MURSKA SOBOTA

Občni zbori osnovnih sindikalnih organizacij naj bi bili opravljeni do konca tega leta, tako so sklenili na skupnem sestanku predsednikov osnovnih organizacij sindikata in članov OSS. O kadrovskih pripravah bodo organizirali posebne razprave, saj želijo, da bi kandidirali v vodstva osnovnih organizacij delovni in sposobni ljudje.

POSTOJNA

VEČ SREDSTEV ZA STANDARD

Predsedniki sindikalnih organizacij več kot 3500-članskega delovnega kolektiva Transportnega podjetja Postojna so predlagali, da naj bi na letošnjih občnih zboreh vsestransko osvetlili, kako v prihodnje razvijati standard zaposlenih. Ugotovili so namreč, da bo že prihodnje leto na voljo več denarja za gradnjo stanovanj, za družbeno prehrano, za rekreacijo in za ureditev prostorov, ki so zaradi narave dela nujno potrebni osebju.

Na občnih zboreh bodo torej predlagali, da se nameni večji del ostanka dohodka za standard zaposlenih, saj je bilo v minulih letih zaradi že znanih težav železnice in velikih potreb po modernizaciji sredstev to področje zapostavljamo, pa čeprav so, kot so povedali v razpravi, tudi tu uspehi vidni. Poudarili pa so, da na občnih zboreh ne bi smeli zanemariti, da je za stalno naraščanje standarda in za izboljševanje delovnih razmer nujna neprestana skrb za večje in kvalitetnejše delo ob čim manjših stroških.

VELENJE

OBISK IZ ALŽIRA

Med nedavnim obiskom v naši državi se je štiričlanska delegacija Generalne unije delavcev Alžirije, ki je bila gost sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, mudila tudi v Velenju.

Goste iz Alžirije, ki jih je vodil generalni sekretar UGTA Benikous Abdelkader, je spremljal med obiskom v Velenju tudi podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar, razgovora o komunalnem sistemu pri nas pa so se udeležili še podpredsednik občinske skupščine Drago Tratnik, direktor stanovanjskega podjetja in komunalno obrtnega centra Ivo Gorogranec in Rudi Mavsar ter podpredsednik in tajnik OSS inž. Pečovnik ter Franjo Mažgon. Razpravljali so predvsem o vlogi občine, o dejavnosti družbenopolitičnih organizacij, o odnosih občinske skupščine - družbenopolitične organizacije ter o nekaterih drugih vprašanjih.

NAPOTILO ZA AKCIJO

Republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva o problematiki poslovnih združenj in o stabilizacijskih ukrepih

Minuli ponedeljek se je sestal na plenarno sejo republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije ter v prvi točki dnevnega reda obravnaval ekonomski, samoupravni in pravni položaj ter probleme poslovnih združenj. To razpravo so s konkretnimi izkušnjami obogatili tudi predstavniki nekaterih slovenskih poslovnih združenj in republiške gospodarske zbornice. V drugi točki dnevnega reda pa so člani plenuma obravnavali stališča sindikatov Slovenije do osnovne ekonomske politike v letu 1971 in do stabilizacijskih ukrepov.

V razpravi o poslovnih združenjih so člani plenuma in predstavniki posameznih združenj ugotavljali, da imajo poslovna združenja kot eden od osnovnih nosilcev in pobudnikov

samoorganiziranja in združevanja v gospodarstvu čedalje večji pomen. Opozarjali pa so hkrati, da še marsikaj preprečuje, da bi poslovna združenja tudi v resnici postala. Res

pa je tudi to, da sedanji predpisi v ničemer ne utesnujejo poslovnih združenj pri njihovi aktivnejši vlogi v procesu samoorganiziranja in integriranja delovnih organizacij. Zato je toliko bolj odvisno prav od proizvajalcev, v kolikšni meri spoznavajo potrebo po samoorganiziranju in kako so jo pripravljani uresničiti. Številni praktični primeri namreč pričajo, da marsikje še vedno špekulirajo s članstvom v združenju, da se potegujejo za skupno politiko le tako dolgo, dokler jim to obeta uresničitev njihovih ozkih interesov.

VELENJE

V torek, 15. decembra, je bila v Velenju razširjena seja občinskega sindikalnega sveta, na katero so povabili tudi predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, člane občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ter direktorje delovnih organizacij. Govorili so o višini prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev za leto 1971 in o materialnem standardu zaposlenih, tako o minimalnem osebnem dohodku zaposlenih (900 dinarjev) in o regresiranju letnih dopustov (najmanj 300 dinarjev) v letu 1971.

(vš)

Toda če je še zadovoljiv materialni položaj poslovnih združenj, pa zdaleč ne moremo biti zadovoljni s samoupravnim in pravnim položajem poslovnih združenj. Sindikati tudi v tem primeru ugotavljajo, da je manj učinkovito ali neučinkovito delovanje poslovnih združenj predvsem posledica neizoblikovanosti organizacije dela in sistema upravljanja v združenjih kot pa togih ali neustreznih zakonskih predpisov. Medtem ko so medelovne organizacije, članice poslovnih združenj, storile precejšen korak naprej v funkcionalnosti in racionalnosti samoupravljanja, je ostal način upravljanja v poslovnih združenjih skoraj tak, kot je bil ob podpisu pogodb o njihovi ustanovitvi.

Kar zadeva stališče Zveze sindikatov Slovenije, ki jih je sprejel Svet ZSS, jih je v načelu sprejel tudi plenum RO sindikata delavcev industrije in rudarstva. Še posebej pa je plenum sklenil posredovati centralnemu odboru svoje stališče, da se pri snovanju programa stabilizacije ne bi smeli izgubljati v pretehtavnih razlogov omogočiti, da izrabite svoj dopust v času izstopnega roka, ne nosi nobene odgovornosti za to ter vam tudi ni dolžna plačati kakršnekoli odškodnine. Nadomestila za neizrabljen letni dopust pa tudi po zakonu ni več. Škodo, ki jo imate zaradi tega, ker v letošnjem letu niste mogli izrabiti letnega dopusta v celoti, trpite torej sami, saj ni nobeno od obeh podjetij zakrivilo, da dopusta zaradi staleža niste mogli izrabiti.

S. B.

LJUBLJANA

Program stikov s tujino

Minulo sredo se je sestala komisija RS ZSS za mednarodne stike. Člani komisije so ob tej priložnosti sprejeli poročilo o mednarodnem sodelovanju sindikatov v minulem letu, ki pa ni obsegalo samo stikov republiškega vodstva, temveč tudi sodelovanje, ki ga razvijajo sindikati v občinah. Člani komisije pa so ugotovili, da je bil predvideni program v celoti uresničen in da se sodelovanje čedalje bolj pogloblja.

Program mednarodnih stikov v novem letu pravzaprav pomeni tako po kvaliteti kot tudi po razsežnosti stikov logično nadaljevanje. Tako kot že prejšnje leto bodo slovenski sindikati gojili tudi v prihodnje kar najtesnejše stike z italijanskimi sindikalnimi centralami - zlasti v Julijski krajini, z avstrijskimi sindikati, predvsem sodelovanje s sindikati na avstrijskem Koroškem, Štajerskem in Vorarlbergu. Program za prihodnje leto predvideva tudi intenzivnejše sodelovanje z zahodnonemškimi sindikati, kar je razumljivo spriču skupnih interesov zavoljo velikega števila naših delavcev, ki so zaposleni v tej državi, in slednjič: tako kot prejšnja leta tudi novi program predvideva sodelovanje med drugim z madžarskimi sindikati, z ukrajinskimi sindikati ter vsekakor s francoskim sindikatom CFDT, saj se prav s to sindikalno centralo stiki iz leta v leto bolj krepijo.

nn

ZAHTEVAJO SPOŠTOVANJE DOGOVOROV

Prva konferenca sindikata gradbenih delavcev na avtomobilski cesti

V sredo, 16. decembra, je bila v Postojni prva konferenca sindikata gradbenih delavcev na avtomobilski cesti Vrhnika-Postojna. Skicala sta jo republiški sindikat gradbenih delavcev Slovenije in koordinacijski odbor, ki je bil konstituiran sredi novembra in ki ga sestavljajo predsedniki sindikalnih organizacij vseh gradbenih podjetij, ki gradijo avto ceste, ter predsedniki občinskih sindikalnih sve-

tov Vrhnike, Cerknice in Postojne.

S prvo etapo gradnje avto ceste se je končal tudi prvi del utrjevanja organizacij sindikata na tem največjem slovenskem gradbišču. V tem obdobju se je pokazalo, kje in kakšne so naloge sindikata in še posebej koordinacijskega in nadzornega odbora.

Sindikat se bo moral predvsem boriti za to, da se bodo spoštovali samoupravni dogovori o najvišji startni osnovi in o standardu delavcev na gradbišču. Po doslej zbranih podatkih so nekatera odstopanja zelo velika. Po sporazumu bi, na primer, moral imeti nekvalificiran delavec najmanj 3,12 dinarja na uro. Primeri pa so, da imajo pri enem podjetju 2,71, pri drugem pa 4,89 dinarjev. Negodovanje delavcev in pritožbe so upravičene. Do 31. marca prihodnjega leta ne sme biti na trasi ceste delavca, ki bi imel manjši dohodek kot 3,75 dinarja na uro, so zagotovili na konferenci. Prav tako naj bi do naslednje konference uredili tudi organizacijo samoupravljanja. Odgovoriti pa bo treba še na vprašanje, kako uporabiti 2,5%, določena za izobraževanje. Tudi ureditev naselij še ne ustreza določilom samoupravnega dogovora. Posebno vprašanje je tudi organizacija prostega časa delavcev.

**BRESTI
POHIŠTVO**

Ugotovili so, da so to predvsem začetne težave, ki v glavnem izvirajo iz samoupravnega dogovora gradbenih delavcev o standardih delavcev, ti pa so v Sloveniji drugačni kot drugod v državi. Velja za pravilo, da se morajo podjetja držati tistih, ki veljajo v republiki, kjer je gradbišče, pa čeprav so normativi zahtevnejši! To je bilo in bo glavno področje sindikalne aktivnosti in izhodišč za akcijo.

ŠE OB PRAVEM ČASU?

(Nadaljevanje s 1. strani)
posredovali pristojnim organom ter prizadetim delovnim organizacijam.

Naj na kratko osvežimo spomin: problem je v tem, da število zaposlenih v družbenem sektorju storitvenih dejavnosti ne narašča skladno z gradnjo novih zmogljivosti. Vzroka za to pa sta v nezadostnem prilivu novih kadrov ter v veliki fluktuaciji. Razen neskladnega porasta števila je zaskrbljujoča tudi izobrazbena struktura zaposlenih. V storitvenih dejavnostih primanjkuje strokovnih kadrov nasplo, posebno v gostinstvu, obrti in komunalni pa je veliko pomanjkanje kadrov z visoko in višjo izobrazbo, saj pride v gostinstvu na 85 delavcev, v obrti na 93 in v komunalni na 76 delavcev le en delavec z visoko ali višjo izobrazbo.

In kaj predlagajo v republiškem odboru sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, da bi razrešili kadrovske težave?

Predvsem bi si morale delovne organizacije prizadevati, da si z urejenimi samoupravnimi odnosi, z vzgojnim odnosom starejših in izkušnih kadrov do mlajših, s stimulativnim nagrajevanjem po delu, s prizadevanostjo pri reševanju socialnih

problemov delavcev in sploh skrbijo za človeka preprečijo odliv teh kadrov v druge gospodarske panoge, zlasti pa v tujino.

Spričo velikih potreb po strokovnih kadrih z visoko, višjo in srednjo izobrazbo, naj bi delovne organizacije s stipendijami in posojili pospešile priliv mladine v te šole. Stipendije naj bi postale odraz premišljene kadrovske izobrazbene politike, tako da bi v prihodnje predstavljale zanesljiv način zagotavljanja kadrov ter dejansko stimulacijo za študij, ne pa le socialno podporo.

Da bi strokovno šolstvo lahko vzgajalo kadre za jutri, ne pa za „včeraj“, kar mu danes očitamo, je potrebno, da delovne organizacije povedo, kakšne kadre potrebujejo. Zato naj bi z vso odgovornostjo pospešili delo pri izdelavi nomenklature poklicev v obrti, trgovini, gostinstvu, turizmu in komunalni. Prav tako naj bi pospešili delo pri ugotavljanju, kakšne profile poklicev potrebujejo storitvene delovne organizacije in kakšni naj bi bili učni načrti za pouk v poklicnih in tehniških šolah.

Pri programiranju novih zmogljivosti je potrebno predvideti tudi potrebne nove kadre.

Delovne organizacije bodo morale čimprej ugotoviti, koliko in kakšne kadre potrebujejo, koliko in kdaj jih bodo pridobile ter s kakšnimi ukrepi. Se pravi, da bodo morale tudi storitvene delovne organizacije, hkrati z denarjem za investicije v osnovna sredstva predvideti in zagotoviti tudi potrebna sredstva za kadre.

VPRAŠANJE:

V podjetju sem odpovedal delovno razmerje dne 14. 7. 1970. leta, s tem da bi izrabil svoj redni letni dopust 30 dni v času izstopnega roka. Tako bi mi delovno razmerje prenehalo dne 18. 8. 1970. leta. V času izstopnega roka oziroma dopusta pa sem doživel nesrečo, zaradi katere sem moral na operacijo in sem bil v bolniškem staležu do 23. 11. 1970. leta. Takoj naslednji dan sem nastopil delo v drugi delovni organizaciji. Delovna organizacija, v kateri mi je delo prenehalo, mi je kljub staležu zaključila delovno knjižico z 18. 8. ter mi nekaj plačala, po tem datumu pa sem ves čas bolniškega staleža prejemal nadomestilo od KZSZ. Podjetje, kjer sem se nato zaposlil, mi ne prizna pravice do preostalega dopusta 17 dni, ki jih zaradi boleznim nisem mogel izrabiti v prejšnji delovni organizaciji. Ali lahko od prejšnje delovne organizacije zahtevam nadomestilo oziroma odškodnino za neizrabljen letni dopust?

ODGOVOR:

Podjetje, kjer vam je prenehalo delo, je ravnalo v skladu z zakonitimi predpisi. Delovno razmerje preneha po izteku izstopnega roka ne glede na to, da je delavec v tem času nastopil bolniški stalež. Torej so vam povsem pravilno zaključili delovno knjižico z 18. 8.; ker pa iz vašega vprašanja ni povsem razvidno, kakšne prejeme ste imeli v tem času, naj povemo, da bi imeli pravico do nadomestila za čas dopusta, dokler vam je trajal dopust, za

J. E., Kranj

Pravna posvetovalnica DE

čas bolniškega staleža, ko se vam je dopust prekinil, pa nadomestilo za čas boleznim. Nova delovna organizacija vam ni dolžna zagotoviti, da izkoristite preostalih 17 dni letnega dopusta zavoljo dveh razlogov: prvič, ker ste v vsakem primeru dolžni izrabiti dopust v prejšnji delovni organizaciji - razen če nova izrecno ne pristane, da vam ga da - drugič pa zato, ker imate med obema zaposlitvama prekinitev delovne dobe, daljšo kot tri dni. V tem primeru lahko pridobite ponovno pravico do dopusta z 11-mesečno nepretrgano delovno dobo. Ker vam prejšnja delovna organizacija ni mogla iz objektivnih razlogov omogočiti, da izrabite svoj dopust v času izstopnega roka, ne nosi nobene odgovornosti za to ter vam tudi ni dolžna plačati kakršnekoli odškodnine. Nadomestila za neizrabljen letni dopust pa tudi po zakonu ni več. Škodo, ki jo imate zaradi tega, ker v letošnjem letu niste mogli izrabiti letnega dopusta v celoti, trpite torej sami, saj ni nobeno od obeh podjetij zakrivilo, da dopusta zaradi staleža niste mogli izrabiti.

M. LIPUŽIČ

**KUPON DE — Pravna
posvetovalnica**

Še enkrat: vsakomur vsaj 900 dinarjev

Serijski sestavki o uresničenju priporočila sindikatov o najmanjšem zaslužku 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času smo začeli s sestavkom „Vsakomur vsaj 900 dinarjev“, zapisanim po razgovorih v ljubljanski tovarni baterij Zmaj. „Naš glas“, interni časopis te tovarne, je naš članek v celoti ponatisnil in o njegovi vsebini v novembrski številki vnovič takole spregovoril:

„Vsi smo se ustavili ob tem naslovu v prejšnji številki našega glasila in se vprašali: ali je to res? Tisti, ki so zaslužili manj, so odvrgli branje pri prvem odstavku, ne da bi prebrali članek do konca. Naj torej ta prvi odstavek, obenem pa tudi kratko vsebino celotnega članka, ponovim, pose-

bej tiste dele, ki govore o vzrokih, zakaj članek oziroma njegov naslov ne drži v celoti.

Prvi odstavek se glasi: V ljubljanski tovarni baterij Zmaj od letošnjega maja dalje nihče ne zasluži manj kot 800 din mesečno. Od avgusta naprej: najnižji zaslužek 900 dinarjev, ki pa je po njihovem mnenju še vedno nizek glede na raven življenjskih stroškov.

V nadaljevanju članek govori o pogojih, pod katerimi posamezen delavec lahko doseže ta znesek. Tako je s pravilnikom zagotovljen zaslužek 800 dinarjev, če je seveda delavec v 182 urah v celoti opravil svoje delovne naloge. Te delovne naloge pa so seveda določene glede na normalno fizično in umsko sposobnost poprečnega delavca, upošte-

vajo pa tudi vse ovire in težave, ki bi lahko nastopile pri delu.

Pri analizi plačilnega seznama smo na primer ugotovili, da je v avgustu neka delavka zaslužila samo 535 dinarjev, druga 556 din, še nekaj drugih pa prav tako ni doseglo minimuma, zapisanega v naslovu. Pri iskanju vzrokov, zakaj minimum ni bil dosežen, smo ugotovili, da prva delavka zdravstveno in fizično ni bila sposobna za opravljanje takšnega dela; torej ni izpolnjevala osnovnih pogojev za doseganje minimuma osebnih dohodkov. Druga delavka, ki je dosegla osebni dohodek v višini 556 dinarjev, je delni invalid in prav tako ne izpolnjuje osnovnih delovnih zahtev.

Če bi tako brali in razmišljali ob članku, se nam ne bi postavljalo vprašanje, ali časniki lažejo, ampak bi realno presodili in videli, da podjetje zagotavlja minimum osebnih dohodkov le ob izpolnjevanju vseh fizičnih, umskih in časovnih pogojev dela.

BOGDAN PETRIC

Pripomba uredništva: Upamo, da so medtem v tovarni ZMAJ vse delavke, ki na doterdanih delovnih mestih niso mogle dosegati predpisanih normativov, že razporedili na drugo delo; takšno, ki povsem ustreza njihovim sposobnostim oziroma da so tudi zanje našli rešitve, da bi pri osebnih dohodkih dosegle spodnjo mejo, kot se zanje potegujejo sindikati.

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O NAJMANJŠEM ZASLUŽKU 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

Novo mesto: preiščena akcija

Iz izjave ADOLFA ŠUŠTARJA, predsednika ObSS Novo mesto: »V marcu je bilo v naši občini zaposlenih 14.000 ljudi; 2940 jih je zaslužilo manj kot 800 dinarjev. Septembra, ko smo imeli 15.350 zaposlenih, je manj kot 800 dinarjev prejelo še 1377 delavcev. Sodeč po razpoložljivih podatkih, se število najslabše nagrajevanih delavcev še zmanjšuje. Razen redkih posameznikov pa najkasneje v marcu prihodnjega leta nihče ne bi smel zaslužiti manj, kot zahtevamo v sindikatih. Na našem področju smo si glede tega zastavili dva cilja: težiti k temu, da nihče ne bi prejemal manj kot 800 din, prizadevati pa si tudi, da bi se lestvica osebnih dohodkov v praksi začela pri 900 dinarjih«

Novomeška občina v zadnjih letih doživlja neverjetno hiter razvoj. Dovolj bo, če povemo, da med kazalci gospodarjenja skorajda ne najdemo številke, ki ne bi bila vsaj za 30 % višja od ustreznega podatka iz prejšnjega obdobja. Nekaj podobnega se dogaja tudi v letošnjem letu. Glede na to, da so delovne organizacije novomeške občine vse do nedavnega svoj razvoj financirale malodane izključno z lastnimi sredstvi, je po drugi strani razumljivo, da so to dosegali tudi na račun nizkih osebnih dohodkov. Ker so torej v primerjavi z drugimi nizko startali, niti ne preseneča, če vsem uspehom navkljub s povprečnimi osebnimi dohodki v višini 1288 dinarjev – podatek velja za september – še vedno precej zaostajajo za republikanskim povprečjem. Vendar pa so v času od marca do septembra letos vseeno precej napredovali. V marcu so, denimo, bili povprečni zaslužki v občini le 1155 dinarjev, pri čemer je 21 % vseh zaposlenih ali 2940 ljudi prejelo manj kot 800 dinarjev. V septembru, ko je bilo v občini zaposlenih že 15.350 ljudi, je manj kot 800 din zaslužilo le še 9 % vseh delavcev ali 1377 ljudi. Precej zaslug za to, da so se razmere tolikanj popravile in da se v zadnjem času še izboljšujejo, pa imajo tudi novomeški sindikati, ki so spodbudili akcijo za odpravo zaslužkov pod 800 din in ki bo, kot kaže, zaključena najkasneje marca prihodnje leto.

„Z našo akcijo smo začeli v času, ko so podjetja dosegala lepe rezultate, pa tudi v času, ko je hkrati močno naraščala tudi draginja. To dvoje skupaj z našo zahtevo je povzročilo, da so v podjetjih morali začeti razmišljati, kako naj ugodijo upravičenemu pritisku in zahtevam delavcev glede višjih zaslužkov. Z izjemo podjetij tekstilne, konfekcijske in elektronske industrije, ki so že poprej imela zelo nizke zaslužke, so to storili malodane že povsod, oziroma še bodo v najkrajšem času, saj že pripravljajo ustrezne spremembe pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov. Zaradi vsega tega bi si upal trditi, da najkasneje marca prihodnje leto nihče v občini ne bo zaslužil manj kot 800 din, če bo le izpolnil delovno dolžnost. Morda bi to lahko dosegli že prej, vendar ne silimo z glavno skozi zid. Naj grede stvari svojo pot, naj bo to doseženo skladno z gibanjem produktivnosti in uspešnostjo gospodarjenja! Vse pa kaže, da marec 1971. leta pomeni tisti skrajni rok, ko naj bi bil uresničen cilj, ki smo si ga zastavili za izhodišče naših prizadevanj na tem področju.

že v letošnjem letu pri 900 dinarjih. Po drugi strani je namreč res tudi to, da podatki o osebnih dohodkih po velikostnih razredih zajemajo vse vrste izplačil, tudi nadurno delo in prekoračitve norm. S te strani vzeto pa šele zavzemanje za višje zaslužke lahko pomeni tudi dosledno uresničevanje splošnega slovenskega sindikalnega priporočila o najmanjšem zaslužku 800 din za normalno delo v rednem delovnem času.

Morda vam moje besede zvenijo demagoško, toda tako je: nekje smo morali začeti in izbrali smo pot, kot sem jo opisal. Da pa ne bi ostalo le pri besedah, smo sprejeli še eno stališče: posebej bodo sindikalni delavci obiskali tiste kolektive, kjer manj kot 800 dinarjev na mesec prejema več kot 5 % vseh zaposlenih. Skupaj s samoupravnimi organi, političnimi organizacijami in vodstvi podjetij naj bi v teh kolektivih, bilo jih je enajst, spregovorili o možnih poteh uresničevanja priporočila o zaslužkih najmanj 800 dinarjev.“

PRITISK JE KORISTIL!

Po besedah Adolfa Šuštarja je akcija sindikatov pomenila enega izmed glavnih vzrokov, da so se stvari začele spreminjati po hitrem postopku, kot se temu pravi:

MILAN GOVEKAR

Adolf Šuštar, predsednik novomeških sindikatov

BREZ ODLAŠANJA

Kako v tekstilni in usnjarski ter obutveni industriji odpraviti dohodke pod 800 dinarjev mesečno

Po uradnih podatkih je marca letos 35,8 % delavcev tekstilne industrije izmed 33.360, ki so zaposleni s polnim delovnim časom, oziroma 21,6 % delavcev slovenske usnjarsko-obutvene industrije od skupno 8094 zaposlenih zaslužilo manj kot 800 dinarjev mesečno. Do septembra so se razmere izboljšale v toliko, da je manj kot 800 dinarjev prejelo kakih 20 % delavcev tekstilne industrije in približno 10 % tistih delavcev, ki so zaposleni v usnjarsko-obutveni industriji. Kakor je znano, se slovenski sindikati potegujejo za odpravo dohodkov, ki so nižji od navedenega zneska. Kako naj bi to naloge uresničili v tekstilni in usnjarsko-obutveni industriji, ki po povprečnih zaslužkih in tudi po številu delavcev, ki zaslužijo manj kot 800 din, še vedno zavzemata eno zadnjih mest v primerjalnih podatkih o zaslužkih po gospodarskih panogah?

Svet za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo pri RO sindikata delavcev industrije in rudarstva je pred nedavnim spregovoril tudi o tej problematiki. Potem ko se je zavzel za to, da bi odpravo zaslužkov pod 800 din obvezno vključil v gospodarske načrte podjetij za leto 1971, je razpravljal tudi o možnih poteh za izpolnitev te naloge. Ugotovil je, da – glede na pričakovane gospodarske rezultate – v bistvu obstajajo le tri poti:

Edina varianta, po kateri je mogoče odpraviti dohodke pod 800 din, ne da bi hkrati ožili razpore med kvalifikacijskimi skupinami v podjetju, je zvišanje osebnih dohodkov vsem zaposlenim za tak odstotek, da tudi najnižja skupina delavcev doseže osnovo 800 din. Realno gledano je ta varianta sprejemljiva za tiste kolektive, ki ne zaposlujejo več kot 10 % takih delavcev, ki trenutno zaslužijo manj kot 800 din. V drugih podjetjih, kjer imajo več takih delav-

Komisija za delovna razmerja pri ČZP DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

razpisuje do zasedbe naslednja delovna mesta:

1. delavca za delo v komerciali ČZP Delavske enotnosti, predvsem na področju tiskarske in založniške dejavnosti;
2. delavcev v komerciali Delavske enotnosti

na področju pridobivanja oglasov za list Delavska enotnost (ekonomski propagandisti).

Pogoji:

Pod točko 1: Razpisano je eno delovno mesto, za katerega se zahteva visoka ali višja izobrazba ter enoletni pripravniški staž ali srednja izobrazba s petletno prakso na podobnem delovnem mestu.

Pod točko 2: Razpisani sta dve delovni mesti. Za to delovno mesto je pogoj srednja izobrazba, prednost ekonomska smer.

Postkusna doba tri mesece.

Dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v ČZP Delavska enotnost.

Stanovanj nimamo.

Pismene ponudbe pošljite na naslov: Komisija za delovna razmerja pri ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

Univerza delavske solidarnosti v Banjaluki

Kot smo že poročali v naši zadnji številki, je plenum republiškega sveta ZSS na svoji zadnji seji sprejel sklep o finančni udeležbi slovenskih sindikatov v solidarnostni akciji za gradnjo univerze delavske solidarnosti v Banjaluki. Vodstvo slovenskih sindikatov je s tem v zvezi sprejelo sklep, da bo v letih 1971 – 1973 vplačalo v ta namen skupno 1.611.750 dinarjev oziroma letno 537.250 dinarjev.

Slovenski sindikati dajejo s tem svoj prispevek k realizaciji že dogovorjene skupne obveze jugoslovanskih sindikatov in zveze sindikatov glede gradnje omenjene univerze. Pri tem pa so – po široki razpravi v svojih organizacijah – prišli do prepričanja, da se mora ta solidarnostna akcija omejiti v okvirih realnih materialnih možnosti sindikalnih organizacij in na namen, da se sindikatom in delavskemu razredu Banjaluke nadomesti to, kar so izgubili s potresom.

V razpravah o tej akciji je bila v Sloveniji zavrnjena sugestija o avtomatizmu v instrumentariju zbiranja teh sredstev (procentualni delež na celotno vplačano članarino), saj avtomatizem republiškim organizacijam onemogoča smotrno porazdelitev prispevkov na posamezne organizacije.

Namesto tega naj bi se po predlogu slovenskih sindikatov obveznosti iz te solidarnostne akcije določile s posebnim dogovorom med sindikati socialističnih republik in pokrajini ter zveznimi organi sindikatov in Zveze sindikatov Jugoslavije. Po mnenju slovenskih sindikatov je s tem dogovorom možno sprejeti skupno obveznost jugoslovanskih sindikatov in ZSJ le do višine 12.560.000 dinarjev, s katerimi pa bi po njihovem prepričanju bilo možno zgraditi neprimerno boljši in večji objekt od tistega, ki ga je porušil banjaluški potres.

V okviru omenjene vsote naj bi zvezni organi sindikatov izločili za gradnjo univerze delavske solidarnosti vsaj 5 % vseh lastnih sredstev oziroma letno 1.080.500 dinarjev, preostali del sprejetih obveznosti v višini 3.105.500 dinarjev pa naj bi se s fiksnimi zneski porazdelili proporcionalno med sindikalne organizacije vseh naših republik glede na višino sredstev, ki jih dobijo s članarino. Na ta način bi republiški sindikati lahko pravočasno sprejeli ukrepe za ugotovitev teh sredstev na svojih območjih, kar je RS ZSS s svojim že omenjenim sklepom tudi že uredil.

cev, bi zvišanje osebnih dohodkov po tej poti pomenilo prehuho breme.

Druga možnost se kaže v zagotavljanju najmanjšega zaslužka 800 din na račun zoževanja razponov med posameznimi kvalifikacijskimi skupinami. Taka pot seveda terja iskanje spodbudnejših oblik nagrajevanja za strokovne kadre, ki bi sicer v še večji meri začeli zapuščati takšne kolektive in iskati boljše plačano zaposlitev.

Ekonomsko najbolj „čista“ rešitev je seveda tista, s katero bi odpravili takšno delovna mesta, na katerih zaposleni ne morejo dosegati tiste produktivnosti, ki bi jim „nosila“ zaslužek vsaj 800 dinarjev. Časovno gledano pa je ta pot še najmanj sprejemljiva, ker rešitev odlaga v nedogled. Modernizacija in rekonstrukcija podjetij namreč povzročata, da se praviloma povečuje odgovornost delavcev na delovnem mestu. Zato pa se mora razširjeni obseg dela in odgovornost delavca izraziti v analitični oceni delovnega mesta, ki mora biti na novo ovrednoteno. Glede na sedanji dohodek podjetij pa tega ni mogoče storiti v celoti; skratka delavcev ni mogoče plačati tako, kot bi bilo nujno glede na povečane zahteve delovnih mest.

Člani sveta za tekstilno, usnjarsko in obutveno industrijo kolektivom niso nasetovali niti odsvetovali nobene izmed teh možnosti, ampak so menili, naj vsaka delovna organizacija izbere tisto pot, ki bi bila najbolj primerna glede na njihove konkretne pogoje in razmere. Zato pa so z vso odločnostjo poudarili, da ni mogoče dovoliti nobenega časovnega odlašanja, sicer bi že naslednje leto ugotavljali, da se nismo premaknili nikamor in da za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb zaposlenih že ne zadostuje zaslužek 800 din, temveč 900 din ali večji.

PO KONFERENCI SAMOUPRAVLJAVCEV
JUGOSLOVANSKE MESNE INDUSTRIJE

Veliko želja in žalitev

Iz razgovora z inž. Jožetom Tavžljem, direktorjem obrata ljubljanske Emone v Zalogu

Pred nedavnim je bila na pobudo delavskega sveta Mesne industrije „Gavrilović“ v Petrinji prva konferenca samoupravljalcev mesne industrije Jugoslavije. Od 47 povabljenih jugoslovanskih podjetij je na konferenco poslalo svoje delegate kar 38 delovnih organizacij. Obrat mesnih izdelkov ljubljanske „Emone“ je na konferenci zastopal inž. Jože Tavželj, direktor tega obrata in član ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva. Ob tej priložnosti smo ga tudi zaprosili za kratek razgovor.

„Kaj je pravzaprav napotilo jugoslovanske proizvajalce mesnih izdelkov, da so se sestali na konferenci samoupravljalcev?“

„Izredno težaven ekonomski položaj, ki je prizadel vse proizvajalce mesnih izdelkov v državi, nas je pravzaprav prisilil, da se sestanemo in samo s skupnimi napori poskušamo rešiti naše probleme. Spoznali smo namreč, da z osamljenimi akcijami te ali one delovne organizacije ne moremo doseči tistih rezultatov, kot bi jih lahko na osnovi takšnega samoupravnega dogovora, kakršnega je pomenila prva konferenca samoupravljalcev podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in predelavo mesa. Prva konferenca samoupravljalcev podjetij naše stroke je lahko solidna osnova za sklepanje novih samoupravnih dogovorov pri razreševanju problematike, ki teži delovne kolektive mesne industrije v naši državi.“

„Bi lahko navedli nekaj osnovnih problemov, ki so najbolj boleči za mesno industrijo?“

„Teško bi naštel vse probleme, ki smo se jih dotaknili. Zato naj omenim le najpomembnejše: zahtevali smo naj bi retencijska kvota za našo skupino podjetij v novem deviznem režimu znašala 30 odstotkov. Višina te kvote pa naj bi bila enaka ne glede na to, ali kolektiv mesne industrije posluje kot samostojna gospodarska organizacija ali v okviru kmetijsko-industrijskih in trgovskih kombinatov. Prav tako se moramo vsi, ki se ukvarjamo s proizvodnjo in predelavo mesa, v najkrajšem času dogovoriti o enotnem nastopanju na inozemskem tržišču. Predlagali smo na

primer, da delovne organizacije iz grupacije mesne industrije in živaloreje, ki ne ustvarijo letno za 3 milijone dolarjev izvoza svojih izdelkov, na tem tržišču ne bi smele nastopati samostojno, ne glede na to, ali se ukvarjajo z lastno proizvodnjo ali samo s trgovanjem z živino in živalorejskimi proizvodi.“

„Kako pa je s kreditiranjem živalorejske proizvodnje in predelave mesa ter prodaje mesnih izdelkov? Ste tudi o tem kaj razpravljali na konferenci?“

„Veliko smo govorili tudi o kreditni politiki, ki je najpomembnejša za napredek naše panoge. In če se hočemo kolikor toliko izkoptati iz težav, potem je nujno, da se kratkoročni krediti kmetijskih organizacij in mesne industrije spremenijo v trajna obratna sredstva v okviru vsake delovne organizacije z obrestno mero 3 odstotkov.“

BREST
POHIŠTVO

Nujno bi bilo tudi treba ugotoviti, da ugodnost 3-odstotne obrestne mere za najete kredite kmetijskih organizacij, ki se ukvarjajo z vzrejo živali, razširimo še na mesno industrijo, tovarne močnih krmil in na mlečno industrijo. Prav bi bilo, da bi bila še naprej ukinjena obrestna mera na poslovni sklad kmetijskih organizacij, morali pa bi ta ukrep razširili še na mesno industrijo, tovarne močnih krmil in na mlečno industrijo. Sredstva iz tega naslova bi morala biti strogo namenska in bi jih morali porabiti za modernizacijo in rekonstrukcijo teh delovnih organizacij.“

M. Ž.

Na leto po sedem odstotkov?

Če v prihodnje zagotovimo 7 % rast družbenega proizvoda, se bo Slovenija dvignila na znatno višjo raven gospodarske razvitosti

Dosedanja raziskovanja o možnostih gospodarskega razvoja Slovenije kažejo, da lahko v naslednjem petletnem obdobju računamo s približno 7 % poprečno letno stopnjo rasti realnega družbenega proizvoda. Taka gospodarska rast

bo približala Slovenijo kakovostno znatno višji ravni gospodarske razvitosti, ki bo omogočila širše materialne okvire za povečanje življenjske ravni ter reševanje številnih socialno-ekonomskih problemov, nakopičenih v dose-

danjem razvoju. Po drugi strani pa bo prehajanje Slovenije na višjo raven razvitosti terjalo tudi številne strukturne spremembe v gospodarstvu, povezane z večjimi materialnimi prizadevanji.

Ta podatek so gospodar-

stveniki izračunali sicer še pred sprejemom stabilizacijskih ukrepov (po katerih naj bi naraščal družbeni proizvod v državi le po 5,5 % letno), vendar ga velja upoštevati, saj temelji na številnih strokovnih študijah.

Načelno in konkretno

Sedanje razmere izpričujejo, da smo bolj za razpravljanje kot za dogovarjanje o tem, kako stabilizirati gospodarstvo ● Koliko želez je v ognju ukrepov stabilizacije?

Na ZIS leti vse več očitkov – berite VUS, Novo Makedonijo, Politiko, Borbo, NIN in še kakšno glasilo naše SZDL – da je premalo odločen pri uveljavljanju stabilizacijske politike. Namesto da bi v sedanjih „ugodni politični atmosferi“ s kirurškim posegom..., se raje še naprej dogovarja in – obotavlja. Namesto dejanj torej spet le besede!

Vendar stvari niso tako preproste, kot sodijo kritiki naše zvezne vlade, ki pogosto pišejo le tisto, kar govornijo republiški politiki. Zato pogledimo najprej, kakšna je „enotna izražena zahteva“ konference ZKJ o bodoči podobi federacije in kakšna je konkretizacija te zahteve.

Konferenca ZKS je sodila, da moramo federaciji razbremeniti njenih sedanjih materialnih funkcij, v glavnem funkcij na področju razširjene reprodukcije. Omejitev ekonomskih funkcij federacije samo na tiste, ki izvirajo iz enotnosti ekonomskih in samoupravnih odnosov, enotnega trga in ekonomskih odnosov s tujino, pomeni, da se je potrebno dosledno odpovedati vsem finančnim skladom na ravni federacije, ki nastajajo s fiskalnim zbiranjem sredstev gospodarstva, razen sklada za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik – Črne gore, Makedonije – in Kosova.

Med naloge federacije pa, razumljivo, še naprej sodi v zvezi z njenimi ekonomskimi funkcijami opredeljevanje temeljnih načel razvoja političnega sistema in celotne politike razvoja Jugoslavije.

Tako načelno! Kaj pa smo pri uresničevanju te lepe zamisli konkretno „samoupravno“ napravili v času, odkar smo jo slišali.

Sedanje razmere razkrivajo, da je od dveh pomembnih pogojev za demokratsko vplivanje na družbeno dogovarjanje – razpravljanje in nato odločanje – izpolnjen le prvi pogoj: razpravljanje. Konkretno delo, s katerim naj bi premostili ekonomske

težave in utrdili nov sistem v federaciji, je „v fazi mirovanja“.

Mesec dni po vsesplošnem političnem mandatu, ki ga je dobil ZIS za predložitev „stabilizacijskega programa“, ko smo pričakovali njegovo odločilno potezo – osvoboditev federacije od večine ekonomskih funkcij, je ponudil predstvedstvu ZKJ, naj bi uskladilo republiška stališča in našlo skupen odgovor na naslednja tri vprašanja:

– likvidacijo državnega kapitala, vstevši s problemi odplačila državnih dolgov, beneficirane obresti, težave z anonimnim delom državnega kapitala nekdanjih zveznih bank, reeksporterji;

– devizni in zunanjetrgovinski režim, usoda sklada za kreditiranje izvoza opreme in ladij in

– pokojninsko-invalidsko zavarovanje iz pristojnosti federacije.

Ni težko uganiti, če poznamo različne interese „oblikovalcev enotnega stališča“ o ukinovitvi ekonomskih funkcij federacije, da ta prošnja zveznega izvršnega sveta ne odraža njegove strokovne nesposobnosti ali lenobe, ampak predvsem njegovo politično nemoč pri zakulisni krotitvi delnih interesov, ki si jih udeleženci medrepubliških dogovorov še vedno prizadevajo uveljaviti na račun skupnih in ne glede na svoje besede pred dobrim mesecem! Razumljivo, to dejstvo je treba prikrijevati, najboljša oblika „maskiranja“ pa so, kajpak, napadi na „mlačnost“, če ne celo na „neodgovornost“ zvezne vlade.

Pustimo času čas, „zgoraj“ se bodo nujno slej ko prej morali pravočasno sporazumeti, sicer bomo zašli v resno gospodarsko in socialno krizo.

Nekaj pa nam vendar mora biti že zdaj povsem jasno. Glede na obseg, globino, težo in posledice pomenijo stabilizacijski ukrepi, ki jih je že in jih še bo predložil ZIS skupščini, ne samo rehabilitacijo reforme, ampak

tretjo ali „reformirano reformo“. Izvajanje teh ukrepov bo v primerjavi z letom 1965 toliko bolj težavno, ker zvezni izvršni svet ni in ne more biti edini odgovoren za njihovo izvajanje, ampak prav tako tudi republike, občine in delovne organizacije. Potrebno bo mnogo potrpljenja, politične odgovornosti in strpnosti, da bomo na vsaki od teh ravni sprejeli in tudi izvajali program stabilizacije in da prve težave ne bodo rodile političnega malodušja, ki bi lahko rodilo ideje o odstopu tudi od te reforme.

Že sama napoved stabilizacijskega programa je izzvala reakcije, ki dajo slutiti, kje se bodo pojavila nasprotovanja. Že to, kako se lotevamo reševanja vprašanj glede stopnje rasti, cen in porabe, bo pokazalo, kako odločno je kdo pripravljen vztrajati pri izvajanju programa stabilizacije. Dejstvo je namreč, da takrat, ko govorimo o sedanjih inflaciji, nestabilnosti dinarja, prekomerni porabi na splošno, vsi soglašamo, da so takšne razmere politično in ekonomsko nevzdržne in da je družbi eni poseg na trgu več kot nujen. Takoj, ko pa skušamo najti izhod in ko kdo predlaga nižjo stopnjo rasti ali kakšno drugo spremembo, se začno pogajanja, za katerimi ni težko odkriti namenov, da bi določili čimvečjo stopnjo rasti in tako zagotovili tudi večjo porabo.

Ko bodo komune in republike sprejemale svoje stabilizacijske programe, odločale o cenah, davkih in podobnem, bodo prav gotovo izpostavljene najrazličnejšim pritiskom, naj sprejemajo manj radikalne rešitve, da ne bi bilo treba prekiniti z gradnjo tega ali drugega objekta, ulice ali šole. Prav zato program stabilizacije ni samo program federacije, ampak program samoupravne družbe, ki z njim izraža stopnjo pripravljenosti bojevati se za cilje in ideale, ki jih je razglasila.

VINKO BLATNIK

Zanimanje narašča

O delu centra za izobraževanje vodilnih kadrov

Center za izobraževanje vodilnih kadrov pri republiški gospodarski zbornici Slovenije je bil ustanovljen pred dvema letoma. Njegovo ustanovitev so narekovala potrebe gospodarstva, ki so postale še posebej pereče v obdobju po gospodarski reformi. Začetek sistematičnega dopolnilnega izobraževanja predstavljajo programi izobraževanja, ki jih je po daljših pripravah in ob sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije začela organizirati Ekonomska fakulteta že pred tremi leti. Medtem ko v prvem letu obstoja centra razpisani tečajji niso bili zasedeni, je število udeležencev teh tečajev letos občutno poraslo, kar dokazuje, da si je center našel ugled med gospodarstveniki.

Štiritedenskega tečaja za vodilno osebje v delovnih organizacijah, za katerega lahko trdimo, da je postal že tradicionalen, se je letos udeležilo 51 slušateljev, dopolnilnega tečaja pa 50 slušateljev – absolutov iz minulih let. Veliko zanimanje so doslej pokazali vodilni delavci tudi za tečaj iz analize trga in komercialne politike, ki se ga je udeležilo 57 slušateljev, ter za dopolnilni tečaj na isto temo, ki se ga je udeležilo 42 slušateljev. Izredno zanimanje je imelo nulega leta je tudi letos veljalo programu za zunanjetrgovinske kadre, ki ga obiskuje 100 slušateljev in ki poteka v dveh skupinah. Na pobudo tovarne „Metlo“ je center organiziral tečaj tudi v Novi Gorici. Skupaj se je letos udeležilo izobraževalnih tečajev 759 slušateljev, kar je skoraj dvakrat več kot lani.

Kot so nam povedali na gospodarski zbornici, vsi slušatelji ugotavljajo, da so predavanja na akademski ravni, saj programe za tečajje pripravljajo naše najuglednejše znanstvene institucije. Težave pri izvedbi izobraževalnih programov v letošnjem letu so povzročali edinoletni prostori v raziskovalni postaji biotehnične fakultete na Rodici, saj ob tako povečanem obsegu dela centra ni bilo kakor ne zadoščajo.

V OBJEKTIVU

Bil sem na avtomobilski cesti

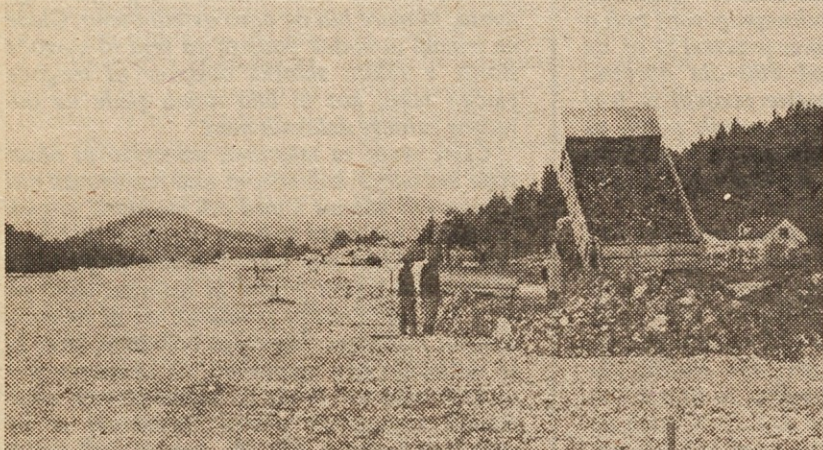
Lahko rečem, da sem se že vozil po avto cesti Vrhnika-Postojna. Seveda še ne po asfaltnem traku. Na to bo treba čakati še dolgo. Trasa bodoče ceste pa je na nekaterih odsekih že skoraj dokončana.

Kljub koledarski zimi in resničnemu mrazu delo na cesti normalno napreduje. Na prvi pogled se mi je kar čudno zdelo, ker ljudi skoraj ni videti, posebno na odseku nad Postojno. Ugotovil sem, da delajo le s stroji. Minirajo tam, kjer je preveč; nakladajo z bagerji in s težkimi kamioni vozijo tja, kjer je premalo. Posamezni odseki bodoče ceste se tako bližajo drug drugemu.

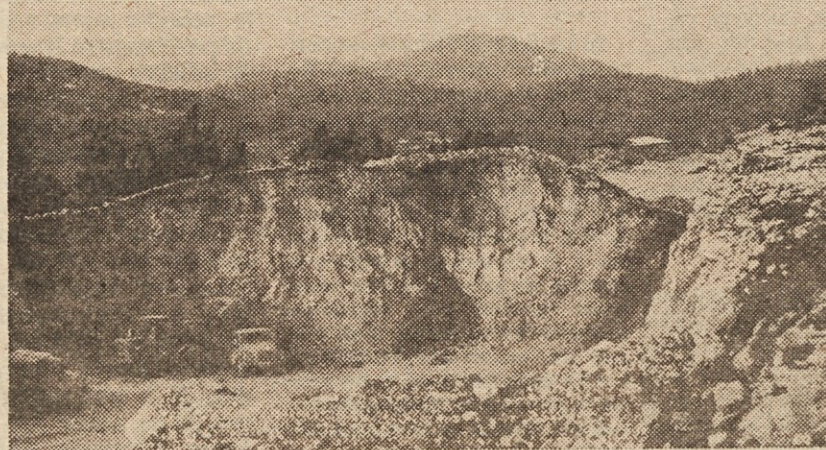
Dela na cesti so se praktično začela v sredini junija in do konca novembra je bilo narejenih že 40 % izkopov in 37 % nasipov. Finančno pa so realizirali 15,3 % ali 66 milijonov 880 tisoč dinarjev.

Direktor investicijske grupe za gradnjo avto ceste inž. Turk je povedal, da so z delom zadovoljni. Bile so pač začetne težave, ko so podjetja morala najprej zgraditi naselja za delavce. Sedaj je na trasi kakih 800 delavcev. Pričakujejo pa, da jih bo naslednje leto več kot 2.000.

Cesta torej bo, in to... kot pravijo bolj na uho, celo nekaj pred rokom, če...?

Trasa dobiva svojo obliko in na nekaterih odsekih kakor da manjka le še asfalt

Podvoze navadno gradijo tudi nekaj let prej. Tokrat pa bodo na vrsti med zadnjimi

S stroji zvrstajo 25 metrov globoke luknje in eksplozivno potem premakne na stotine kubičnih metrov kamena naenkrat

OBISK V TOVARNI REZALNEGA ORODJA
V PREVALJAH

Pred odločitvijo

Povečana proizvodnja orodij za predelavo lesa
 ● Letošnja realizacija bo za kakih 40 % večja od lanske ● Na pomlad bodo preselili obrat za izdelavo orodij v nove prostore

Čprav so prevalski Tovarni rezalnega orodja šteli pred leti „dneve zviženja“, rezultati poslovanja kažejo, da pesimistične napovedi o usodi te prevalske delovne organizacije niso bile utemeljene.

Tovarna rezalnega orodja Prevalje si je opomogla. Letos bodo imeli za dobrih 17 milijonov dinarjev realizacije ali kar za 15 % več, kot so predvidevali. V primerjavi z lanskim letom bo vrednost proizvodnje za 40 % večja.

prevalskem kolektivu odločili za slednjo možnost.

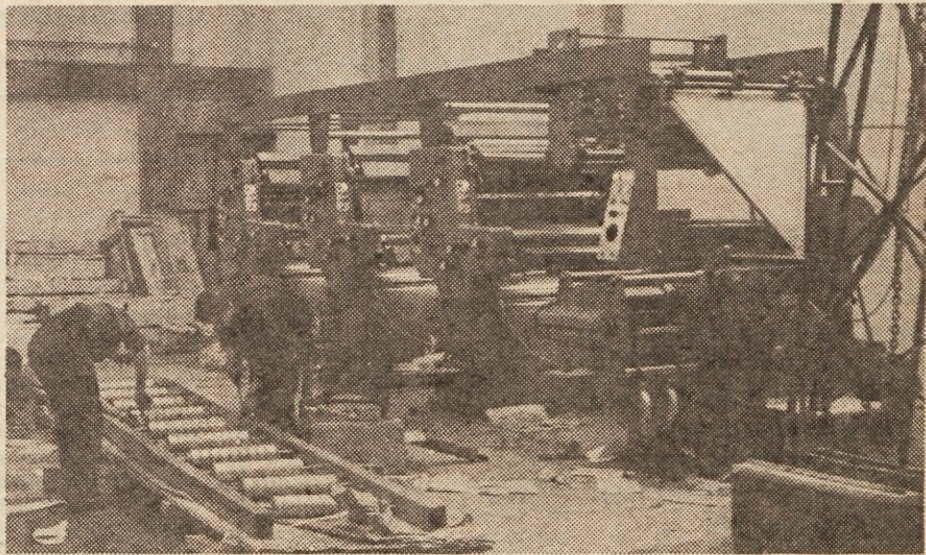
Tako naj bi prevalska Tovarna rezalnega orodja čez pet let zaposlovala 285 delavcev – sedaj 215 – vrednost proizvodnje pa bi povečali od letošnjih 17.200.000 din na 27.500.000 dinarjev ali za 60 %. Hkrati s povečanjem proizvodnje želijo izpopolniti v prihodnje proizvodni program ter poenotiti tehnološke procese v proizvodnji. —Ma-

NOVO V LJUDSKI PRAVICI

Konec lanskega leta so v tiskarni Ljudske pravice začeli tiskati časopise na novi offset rotaciji SOLNA. Švedski tiskarski stroj se je dobro izkazal. Kvaliteta tiska se je dvignila, še posebno pa pri fotografijah. Ker ima stroj pet agregatov, omogoča tiskanje v več barvah. Letos so natisnili v Ljudski pravici tedensko 11 časopisov s skupno naklado 700.000 izvodov. Zanimanje za tiskanje časopisov v tej ljubljanski tiskarni se je povečalo pa tudi naklade časopisov se zaradi kvalitete tiska dvigajo. Star stroj ne zmore več vsega. Naročili so še enega s tremi agregati za milijon osemsto tisoč din. Sedaj ga montirajo domači in švedski monterji, v tiskarni pa zagotavljajo, da bo začel delati še pred novim letom.

In še zanimivost: sliši se, da so naši tiskarji „iztisnili“ iz stroja več kot Švedi.

S KAMERO PO KOLEKTIVIH

OBČUTNO POVEČANJE PROIZVODNJE ORODIJ

Prevaljska Tovarna rezalnega orodja se je razvila iz manjše pilarne. Medtem ko so pred leti izdelovali v glavnem orodja za obdelavo kovin in pile različnih vrst, se je proizvodni program zdaj precej spremenil. Spričo hitrega razmaha naše lesne industrije se je občutno povečala proizvodnja orodij za obdelavo lesa. Do nedavnega je morala naša lesna industrija takšna orodja uvažati, zdaj pa jih zalagajo Prevaljčani. V Tovarni rezalnega orodja Prevalje računajo, da bodo tovrstno proizvodnjo v prihodnje še povečevali. Trenutno je povpraševanje po orodjih za obdelavo lesa tolikšno, da ne morejo ugoditi vsem naročilom.

V Prevaljah so letos začeli tudi s proizvodnjo krožnih žag, ki jih je doslej proizvajal je karloški „Kordun“. Krožne žage izdelujejo v sodelovanju z zahodnonemskim partnerjem, računajo pa, da bodo že v kratkem sami osvojili celotno proizvodnjo.

Ob vsem tem pa velja omeniti tudi proizvodnjo orodij za obdelavo kovin ter izdelavo pil različnih vrst. Ob cesti, ki vodi s Prevalj proti Mežici in Crni, je Tovarna rezalnega orodja zgradila tudi nove proizvodne prostore, kamor bodo spomlad preselili obrat za proizvodnjo orodij. V novih prostorih bodo lahko sodobneje uredili proizvodni proces in tehnologijo, kar bo zagotovilo tako povečanje proizvodnje kot tudi produktivnost.

PRED ODLOČILNIM KORAKOM!

Tovarna rezalnega orodja Prevalje je dosegla takšno stopnjo razvoja, ko bo treba reči, ali bodo zadržali sedanji obseg proizvodnje, ali pa se bodo odločili za še hitrejši razvoj v prihodnje. Predvidevanja za razvoj do leta 1975 kažejo, da so se v tem

inles ribnica
 PRODAJA
 POLKNA
 VRATA
 OKNA
 NA KREDIT

Večina za odcepitev

Po referendumu v trboveljski Termoelektrarni

Spor kolektiva trboveljske Termoelektrarne z združenim podjetjem Elektrogospodarstvo Maribor je dobil z referendumom svoj epilog. Za odcepitev se je izreklo 268, proti pa je glasovalo 157 članov kolektiva. Resnici na ljubo kaže povedati, da vodstvo in samoupravni organ Termoelektrarne sprva nista imela namena razpisati referenduma o odcepitvi, saj ga njihov statut ne predvideva. Za referendum pa so se v podjetju odločili na priporočilo organizacije, da bi omogočili vsem zaposlenim izreči svojo voljo.

Sicer pa je izid referenduma nekoliko demantiral večkrat izražene sodbe vodstva Termoelektrarne oziroma njegovega samoupravnega organa o enotnosti kolektiva, kar zadeva izstop iz združenega podjetja Elektrogospodarstva Maribor, saj 157 glasov proti odcepitvi predstav-

lja skoraj 40 % vseh zaposlenih članov kolektiva, hkrati pa rezultat referenduma tudi kaže, da je delavski svet ravnal pravilno, ko se je odločil za tako pot.

O sklepu in odločitvi pa tudi razlogih, ki so pogojili izstop trboveljske Termoelektrarne iz združenega podjetja Maribor, je bilo že dosti napisanega in ne bi kazalo pogrevati starih ugotovitev. Nobenega dvoma ni, da osrednji delavski svet mariborskega podjetja dejansko ni sprejel nekaterih upravičenih zahtev trboveljskega kolektiva, da po mnenju vodstva Termoelektrarne ni ravnal povsem v skladu s cilji, sprejetimi pred poldrugim letom, ko so se v Trbovljah odločili za priključitev v Elektrogospodarstvo Maribor. Teh očitkov doslej mariborski osrednji delavski svet še ni spodbil. Toda imel je trden namen, da odgovori

nanje ne samo pismeno, kar je sicer storil, pač pa tudi na sestanku kolektiva Termoelektrarne. Iz doslej še nepojasnjenih razlogov pa vodstvo trboveljske Termoelektrarne ni ustreglo tej zahtevi mariborskega združenega podjetja. Razgovor oziroma zbor delovne skupnosti trboveljske Termoelektrarne naj bi bil dan ali dva pred referendumom, na kar pa vodstvo v Trbovljah ni privolilo.

Vprašanje seveda je, ali bo odločitev trboveljske Termoelektrarne prispevala k hitrejšemu sklepanju družbenih in samoupravnih dogovorov v slovenskem elektrogospodarstvu? Zdaj tudi v revirjih poudarjajo, da odlaganje le-teh že in bo še bolj škodovalo industriji, kolektivom samim in ne nazadnje vsem potrošnikom električne energije.

MILAN VIDIC

»NOVOLES« IZ STRAŽE PRI NOVEM MESTU SE JE KREPKO ZASIDRAL NA VRHU LESTIVICE PROIZVAJALCEV SVOJE STROKE

DRŽALI SO SVOJO BESEDO

Kolektiv tovarne Novoles je izpolnil, kar je napovedal pred poldrugim letom: »Izpeljali bomo rekonstrukcijo, sedanjo opremo zamenjali za naj sodobnejšo, ne da bi zavoljo tega proizvodnja kakorkoli trpela.«

NOVOLES iz Straže pri Novem mestu že nekaj let zaseda eno izmed mest v vrhu naše lesnopredelovalne industrije; močno povečuje proizvodnjo in vseeno le s težavami zadovoljuje naročila domačin in tujih kupcev. Če so želeli obdržati in še utrditi svoj položaj, so torej morali povečati zmogljivosti. Njihove načrte, da bi v treh ali štirih letih podvojili obseg proizvodnje, je v okviru prvega kroga posojil, odobrenih jugoslovanskim podjetjem, podprla tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj.

Tako so se na začetku minulega leta v Straži začeli „zares“, ukvarjati z rekonstrukcijo. Napovedovali so, da bodo novi stroji začeli obratovati najkasneje v poldrugem letu in da bodo rekonstrukcijo izvajali tako, da „stara“ proizvodnja zaradi tega ne bo prav nič trpela, čeprav se bo pod isto streho nekaj časa prepletalo „stara“ in „nova“. Resnici na ljubo povedano so le redki verjeli tako smelimi obetom. Vendar je kolektiv podjetja NOVOLES držal besedo: pred nekaj tedni so kot zadnjo spustili v pogon lastno energetska centralo. Razen vratnice in upravne stavbe je bilo s tem njihovo podjetje v celoti prenovljeno.

DOSEGLI SO VEČ, KOT PA SO PREDVIDEVALI

Zdaj se seveda začena njihova druga, nemara precej težja bitka: čimprej in kar najbolj aktivirati naložbe kakih 30 milijonov dinarjev, in drugič: čim bolj stabilizirati proizvodni program.

Kakor nam je pripovedoval dipl. inž. Mirko Pečar, pomočnik direktorja podjetja NOVOLES, so v proizvodnji že med potekom rekonstrukcije dosegli neprimerno več, kot pa so sploh predvidevali:

„Ko smo začeli z modernizacijo, smo računali s težavami, ki bi lahko nastopile zaradi dvojne tehnologije, zavoljo sodobnega obstoja „starega“ in „novega“ v naši tovarni. Saj veste, kako je: če hočeš pod isto streho postaviti nove stroje, je najprej treba stare umakniti. Proizvodni postopek se zaradi tega prekine. Če se hočeš izogniti zmanjšanju proizvodnje, je v vmesnem času treba poskrbeti za zasilne rešitve, čeprav samo za nekaj dni. Tudi take stvari pa smo seveda morali vnaprej predvideti.“

Rečem lahko, da smo glede tega imeli zares srečno roko. Zadovoljni bi bili, če bi med rekonstrukcijo obdržali proizvodnjo na prejšnji ravni. V 11 mesecih letošnjega leta – v primerjavi z istim obdobjem lani – pa se je fizični obseg proizvodnje povečal kar za 55%! Gre torej za rezultat premissljenega dela in različnih manjših, dopolnilnih investicij, ki sprva niti niso bile predvidene. Saj veste, kako je: postaviš nov stroj, da bi odpravil neko ozko grlo, pa se le-to preseli drugam. Tam ukrepaš na podoben način in spet moraš „gasiti“ na tretjem mestu itd. Hočem reči, da smo že med samo rekonstrukcijo hočeš nočeš „pilili“ tudi novo tehnologijo. S tem seveda ne mislim trditi, da smo iz novih strojev iztisnili vse, kar je sploh mogoče doseči. Zato zdaj tudi

postavljamo v ospredje vseh naših prizadevanj nalogo, da čim hitreje aktiviramo naložbe v našo tovarno. Zdaj, ko imamo le eno, da tako rečem „novo“ tehnologijo, torej predvsem sinhroniziramo proizvodni proces. To nikakor ni lahka naloga, toda hrabrijmo nas dosedanje izkušnje ...“

ZA VEČJO DELITEV DELA

NOVOLES že dandanes predstavlja močno specializirano delovno organizacijo. Tako imajo žago, ki je naj sodobnejše opremljena med vsemi, kar jih sploh je v srednji Evropi.

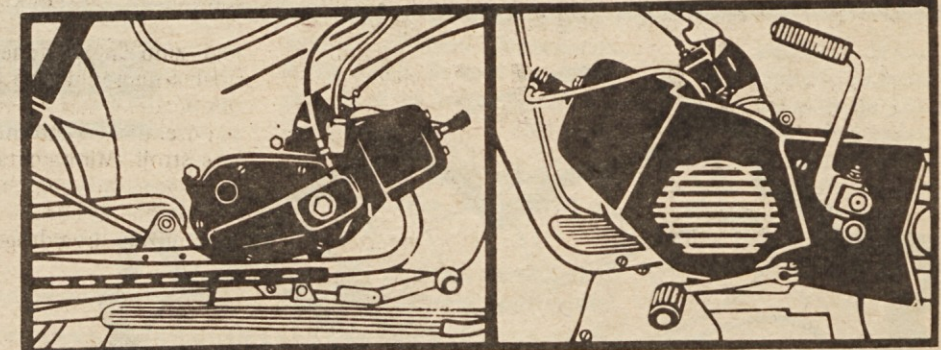
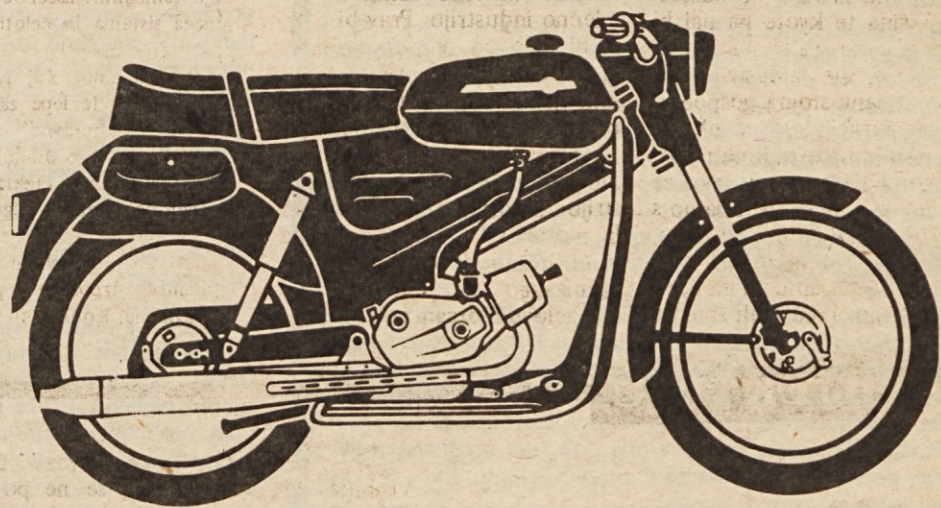
Z druge strani imajo eno izmed največjih tovarnih vezanih plošč v državi, katere zmogljivost so med rekonstrukcijo podvojili. Slednjič pa njihov kombinat vključuje še tovarno drobne galanterije, ki trenutno izdeluje samo gugalnike, in tovarno stilnega pohištva.

„Gre za to, da si na nekaterih področjih največja podjetja naše stroke po nepotrebnem konkurirajo; vsi skupaj pa imamo precejšnjo zmogljivost,“ je poudaril inž. Pečar. „Zato skupaj s še petimi največjimi podjetji pripravljamo ustanovitev konzorcija slovenske lesnopredelovalne industrije, znotraj ka-

terege naj bi si proizvodni program še bolj porazdelili, se še bolj specializirali. Kakršnokoli povečevanje serij kot posledica delitve dela bo koristilo vsem, saj je dela in naročil dovolj. Kar pa zadeva nas same, bomo seveda poskušali kar najbolj intenzivirati proizvodnjo in v določenem smislu naše izdelke tudi oplemenititi. S tem mislim na različne specialne vezane plošče, ki jih nameravamo izdelovati, oziroma na prilagajanje sedanjega programa pohištva zahtevam trga. V denar gre bolje tisto, kar je dražje in ekskluzivno ...“

-mG

NOV COLIBRI 3,5 KS

COLIBRI 14-VN
 ODLIKUJEJO MOČ, HITROST, PROŽNOST,
 NIZKA PORABA GORIVA,
 ŠTIRISTOPENJSKI MENJALNIK
 IN ŠE DRUGE IZBOLJŠAVE
 PREVERITE SAMI COLIBRI 14-VN!

TOMOS-KOPER

Modna hiša je za jesensko – zimsko sezono 70/71 pripravila bogato kolekcijo damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. V prodaji bodo tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA – MARIBOR – OSIJEK

Zakaj kompenzacija?

Ko snujemo novi srednjeročni program razvoja države, vnovič oživljajo ideje o kompenzaciji ● Ni dvoma, da bi kompenzacija pomenila le »uravnalovko« in zanikanje tržnih odnosov

V večini zveznih dokumentov, s katerimi smo si doslej prizadevali usmerjati naš razvoj, smo enotni tržni prostor „popravljali“ z nalogo, da smo dolžni še posebej skrbeti za razvoj gospodarstva na manj razvitih področjih, in z zahtevo, da smo prelivanje sredstev dolžni preprečevati s „kompenzacijskim sistemom“. Kakšna naj bo pomoč manj razvitim, je znano, a kaj so kompenzacije, ne povsem. Zato si oglejmo eno značilnih razlag kompenzacije.

Nikola Minčev je za revijo Praksa (št. 2–3/70) napisal posebno študijo, v kateri je osnovna tema problem medregionalnega prelivanja dohodka ter načelo in mehanizem kompenzacije. Avtor dokazuje, da gre za več dejavnikov prelivanja dohodka med posameznimi regijami. To so primarna delitev, carinska politika, zunanjetrgovinski režim, kreditna politika in razlike v produktivnosti dela. Na trditvi, da problem prelivanja dohodka na enotnem tržišču v večnacionalni skupnosti dobiva vidik enakopravnosti narodov v ekonomski in politični sferi, avtor posebej poudarja potrebo, da je treba graditi jasen sistem kompenzacij, ki naj bo znanstveno zasnovan in opredeljen.

Do kompenzacijskega mehanizma vodita, po mnenju avtorja, dve poti:

– upoštevanje je treba strukturo gospodarstva v republikah in iskati rešitve, ki bodo vsebovale kompenzacijo določene veje in gospodarske skupine, ki so vitalnega pomena za republiko. Denimo: v eni republiki je motorna industrija vodilna veja, v drugi pa ladjedelništvo; enakopravni pogoji, ki bi jih ustvarili za te gospodarske veje, bi na določen način predstavljali kompenzacijo za narode in republike, ki so ranje zainteresirani;

– druga možna smer je oblikovanje posebnega sklada in sistema ukrepov za kompenzacijo. Znesek, ki bi ga posamezno področje vplačevalo ali uporabljalo iz sredstev sklada, naj bi določali po ugotovljenem prelivanju dohodka, na podlagi skupne razvojne politike, merjeno z razmerji v cenah, s katerimi se naše gospodarstvo vključuje v mednarodno politiko.

Sredstva iz sklada bi morali razporejati po republikah, ne pa na panoge in področja. Morebitno kompenzacijo gospodarskim panogam in področjem bi bilo potrebno dati v okviru republik, toda treba si je prizadevati, da se v razvojni politiki jasno opredeli položaj teh panog. Če enotna jugoslovanska razvojna politika ni zainteresirana za določene gospodarske dejav-

nosti in panoge, tedaj lahko republika, če to želi, s svojimi sredstvi zagotovi regresiranje.

Jasno mora biti, poudarja avtor, da ne moremo iskati povsem čiste rešitve tako glede ugotavljanja družbenih računov o resničnih prelivanih dohodka kakor tudi ugotovljenih kompenzacij.

Na koncu avtor opozarja, da mehanizma kompenzacij ni mogoče spreminjati vsak trenutek in stalno vnašati nemir v gospodarske tokove in pogoje gospodarjenja. Mehanizem in odnose v kompenzaciji je potrebno praviloma določati za srednjeročno obdobje. Lahko pa bi razmišljali tudi o tem, ali bi bilo potrebno te odnose določiti s posebnim zakonom ustavnega značaja, ki bi ga lahko spremenili le po posebni proceduri.

A kaj mi?

Čeprav je kompenzacija kar naprej navzoča v naših dokumentih, je kaj lahko dokazati, da ni združljiva s tržnim gospodarstvom. Ker je v tržnem gospodarstvu ugotavljanje, kdo izgublja in kdo dobiva, strokovno težka in politično nevhvaležna naloga, kompenzaciji kot instituciji, ki bi odstranjevala negativne posledice enotnega jugoslovanskega tržišča, še zdaj ni uspelo, da bi prodrla v življenje. Sedaj, pred novim srednjeročnim planom, so zahteve po tej instituciji spet oživele, vendar se vse omejujejo na kompenzacijo na relaciji razvita–manj razvita območja. Ugotovitev ekonomskega instituta iz Beograda, po kateri je pomoč nerazvitim samo statistično slepilo, ker se zaradi nižjih cen surovin preliva dohodek iz manj razvitih v razvite republike, je nepopolna, saj bi moral celoviti prikaz medrepubliškega prelivanja brezpogojno vključevati tudi regionalno razporeditev investicijskih sredstev, prikaz njihovega izvora ter bančnih kratkoročnih kreditov. Kar pa zadeva prelivanje dohodka preko tržišča, bi kazalo to analizo obogatiti z regionalnimi sadovi administrativno ustvarjenega bančnega in reeksportnega kapitala ter z medrepubliškim razporedom deviznih nakazil naše ekonomske migracije. Ker pa vsega tega ni, bralec takšnih gradiv lahko podleže prepričanju, da tisti, o katerih je menil, da dobivajo, izgubljajo in da je uvedba kompenzacije logična.

Nesporno pa je, da bi uvedba kompenzacije pomenila zanikanje tržnih odnosov, „uravnalovko“, ki bi vsem našim razvojnim programom in instrumentom za hitrejši razvoj propulzivnih panog odvzela vsakršen smisel.

– vk –

TE DNI SO REKLI

PRESESDNIK REPUBLIKE TITO v svojem predlogu Zvezni skupščini za spremembo ustave:

Da bi dosledno organizirali federacijo kot skupnost enakopravnih narodov in narodnosti ter zagotovili vpliv in odgovornost republik in pokrajin pri opravljanju funkcij federacije, je treba ustanoviti predsedstvo SFRJ kot samostojen ustavni organ federacije.

Predsedstvu SFRJ bi bile z upane funkcije, ki grejo po sedanjih ustavi predsedniku republike. Poleg teh funkcij bi predsedstvo SFRJ opravljal tudi druge z ustavo določene funkcije, ki bi predvsem obsegale politične in zakonodajne pobude ter predlaganje ukrepov in sklepov o vprašanih, ki zadevajo odnose med republikami in pokrajinami, ljudsko obrambo in zunanjo politiko. Predsedstvo bi v okviru svojega delovnega področja prispevalo k usklajevanju stališč in iskanju ustreznih rešitev, kadar gre za protislovne interese in spore v naši družbi, posebno med republikami. Predsedstvo SFRJ kot kolektiven organ naj bi bilo eden od važnih dejavnikov zblizevanja, sinteze in politične stabilnosti, ki je nujna za nadaljnji, kontinuiran razvoj naše družbe.

Hkrati s tem je treba z ustavo določiti: da se z ustanovitvijo predsedstva SFRJ ne spreminijo ustavni položaji, pravice in dolžnosti zvezne skupščine kot najvišjega organa politične oblasti in organa samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti federacije;

da zvezni izvršni svet ostane kolektivni izvršni organ, odgovoren zvezni skupščini, tako da pridejo v njegovo sestavo tudi državni in zvezni sekretarji ter drugi funkcionarji, ki jih določa skupščina ali neposredno zvezna ustava;

da je izvršni svet po svojem položaju in pooblastilu odgovoren za izpolnjevanje zveznih zakonov in drugih aktov zvezne skupščine ter za izvajanje politike, ki jo začrta skupščina; da se ne spremeni načelo samostojnosti in odgovornosti zveznih organov uprave, ki imajo na skrbi upravne zadeve, pri čemer naj njihovo število in obseg pristojnosti strogo ustrežata z ustavo določenim pravicam in dolžnostim federacije.

Federacija naj opravlja le tiste funkcije, ki so skupnega pomena za vse narode in narodnosti ter delovne ljudi Jugoslavije in ki so kot takšne določene z ustavo. Te funkcije naj bodo zasnovane in naj bodo določene v okviru naslednjih področij skupnih interesov: obramba neodvisnosti, enotnost socialističnega samoupravnega sistema, enotno tržišče.

Zvezni organi ne morejo v federaciji ustanovljati nobenih investicijskih niti drugih skladov niti prevzemati drugih finančnih obveznosti, razen tistih, ki neposredno zadevajo uresničevanje z ustavo določenih funkcij federacije – kar pomeni tudi zagotavljanje sredstev sklada za razvoj premalo razvitih republik in SAP Kosovo – tako da je treba zagotoviti enakopravne pogoje za pridobivanje dohodka, ki bodo odločilno vplivali na položaj proizvajalcev, narodov in narodnosti, republik in pokrajin v družbeni delitvi na enotnem tržišču.

Spremembe v funkcijah federacije, zlasti pa na gospodarskem področju, naj omogočijo, da se bodo delovne organizacije, občine, pokrajine in republike gospodarsko osamosvajale in da bo postal njihov samoupravni položaj doslednejši, prav tako pa naj prispevajo k širjenju možnosti za nadaljnje razvijanje in krepitev vseh oblik svobodnega samoupravnega povezovanja delovnih ljudi.

Premalo denarja

Na seji upravnega odbora gospodarske zbornice Hrvatske so razpravljali o aktualnih problemih kreditiranja, monetarni politiki in bančništvu na osnovi gradiva zvezne skupščine in zvezne gospodarske zbornice. Ugotovili so, da je osnovna razporeditev bančnega kapitala nesorazmerna. Hrvatska, denimo, sodeluje v skupnem bančnem bogastvu Jugoslavije z 20 %, v družbenem proizvodu pa s 27 %. Zato se upravni odbor zbornice tudi ne strinja s predlogom, da bi sedanji centralizirani poštni hranilnici dali status bančne organizacije s pravico avtonomnega naloganja zbranih denarnih sredstev. To bi v gospodarskih krogih Hrvatske pomenilo ustanovitev še ene centralne banke, kjer se depozit formira z zbiranjem sredstev iz vseh republik.

... v jugoslovanskih sindikatih

Skupna akcija

SVET ZSJ

Predstavniki najvišjih teles Socialistične zveze, Zveze sindikatov Jugoslavije in stalne konference mest Jugoslavije so na skupnem sestanku, ki je bil pred dnevi v Beogradu, sprejeli dokument o izhodiščih skupne akcije na področju zaposlovanja, osebnega dela, delitve dohodka, stanovanjske gradnje ter reševanja drugih aktualnih problemov današnjega časa. Dogovorili so se tudi o programu skupne akcije pri izpolnjevanju nalog, ki jih nalaga program stabilizacije. Udeleženci sestanka so poudarili, da bi morali čimprej dobiti podrobnejše ukrepe stabilizacije na vseh ravneh od federacije do občine in delovne organizacije. Sedanji ukrepi zvezne administracije, je bilo poudarjeno na tem sestanku, imajo predvsem restriktivni značaj in lahko, če bi dlje trajali, začeli ogroziti stabilnost gospodarjenja.

Kar pa zadeva zamrzitev cen, so prisotni menili, da je bil tak ukrep v prvem trenutku sicer nujen, vendar pa si je treba zdaj prizadevati, da bi jih čimprej odmrznili, seveda pa bi morali pri tem poiskati način, kako družbeno vplivati na gibanje cen.

Pomemben element stabilizacijske politike in njenega uresničevanja pa je stabilizacija življenjskih stroškov in ohranitev dosežene ravni življenjskega standarda. Zavoljo tega po mnenju udeležencev bremena stabilizacije ne bi smeli zvaliti le na pleča delavcev, temveč bi morala družbena skupnost ustvariti take razmere, da bi bila teža tega bremena enakomerno porazdeljena na vse sloje prebivalstva.

Čedalje teže!

V gospodarski zbornici BiH ne zanikajo lastnih slabosti, opozarjajo pa tudi na druge vzroke zaostajanja

Upravni odbor gospodarske zbornice BiH je ugotovil, da so letošnja gospodarska gibanja zaskrbiljoča: stopnja rasti gospodarstva je nenehno nižja kot je poprečna stopnja gospodarske rasti za vso državo, naglo pa naraščajo tudi izgube. Od januarja do septembra letos se je industrijska proizvodnja povečala za 4,7 %, v SFRJ pa za 8,3 %. Izgube so za 50 % večje, kot so bile v istem obdobju minulega leta.

V zvezi s takšnim stanjem je podpredsednik zbornice Savo Sečur izjavil naslednje: „Nimamo namena niti za hip podcenjevanje vpliva naših lastnih slabosti, dejstvo pa je, da te niso temeljni vzroki zaostajanja. Nismo ne slabše organizirani

niti manj tržno iznajdljivi, pa tudi naši strokovnjaki niso manj sposobni kot v drugih, zlasti v nerazvitih območjih, da bi to lahko tako zelo vplivalo na naše rezultate. To pa pomeni, da so vzroki za naše zaostajanje druge.“

Po njegovem mnenju gre za naslednje vzroke.

– znatno počasnejša rast investicijske porabe od začetka reforme do danes; če bi SR BiH pri jugoslovanskih investicijah obdržala udeležbo, kakršna je bila tudi pred reformo, bi lahko vložila 600 milijonov din več, kot jih je bilo dejansko investiranih;

– katastrofalni potres v Bosanski krajini, saj še leto dni po potresu delajo gospodarske organizacije na tem ozemlju le s polovično zmogljivostjo;

– kronično pomanjkanje vagonov, kar je vplivalo na zmanjšano proizvodnjo premoga, boksita itd.;

– različne okvare ter znatno podaljšani roki graditve in obnove proizvodnih zmogljivosti.

–VK

Neposredno in konkretno

Zvezna skupščina je pri svojem delu zabeležila pomembno novost. Dva poslanca odbora za industrijo in obrt gospodarskega zbora bosta kot člana delovne skupine, ki jo sestavljajo predstavniki sindikata gradbenih delavcev in zvezne zbornice, sodelovala pri pravi prvga družbenega dogovora o določanju terenskega dodatka ter minimalnega standarda bivanja gradbenih delavcev. Osnutek dogovora je bil pripravljen na osnovi regionalnih samoupravnih dogovorov. To je bila za sindikat gradbenih delavcev tudi spodbuda, da skuba v sodelovanju z zbornico pripraviti prvi družbeni dogovor, ki bi veljal za vso Jugoslavijo.

Obljuba dela dolg

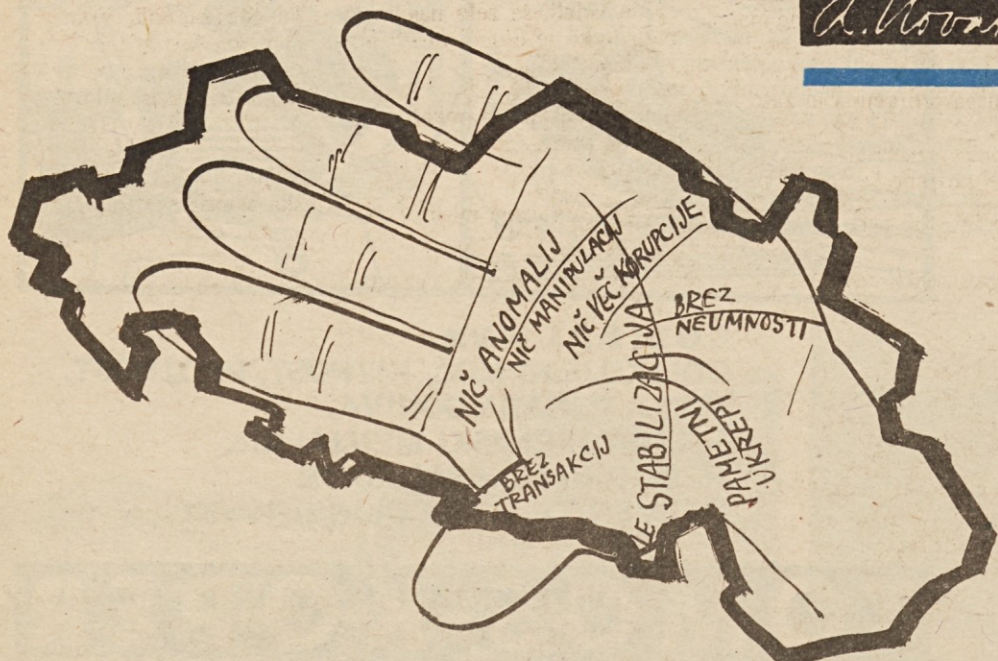
Izvršni svet Črne gore o stabilizacijskem programu ZIS

Na razširjeni seji izvršnega sveta Črne gore so udeleženci izjavili, da je stabilizacijski program ZIS sprejemljiv, da pa bi moral predvideti tudi hitrejši razvoj ekonomsko premalo razvitih republik in pokrajine Kosovo. Zakonsko določene obveznosti o gradnji proge Beograd–Bar in melioracijska dela v Makedoniji bi bilo treba uskladiti s stališči I. konference ZKJ in določiti vire sredstev za njihovo financiranje. Ob prenosu

obveznosti s federacije in republike bi bilo treba za gospodarsko nerazvite določiti ustrezna sredstva za potrebe, ki izvirajo iz prenesenih funkcij. Po mnenju izvršnega sveta je federacija dolžna zagotoviti Črni gori tudi dopolnilna sredstva za invalidsko pokojninsko zavarovanje.

Stališče IS Črne gore je razumljivo, saj je postala „zvezna“ proga Beograd–Bar skupaj s primanjkljaji v skladih za invalidsko in pokojninsko

zavarovanje kar čez noč najtežji ekonomski in politični problem te republike. Prekoračitve na tem obsegu, ki so v glavnem posledica visokih cen, bodo znašale kakih 400 milijonov din, Črna gora pa nima možnosti, da bi zagotovila nadaljnje gradnjo železnice. Ustavitve gradnje prav tako ne pride v poštev, saj bi znašali stroški konserviranja kakih 200 milijonov, oškodovine izvajalcev pa 100 milijonov.

ABDELKADER BENIKOUS:

SINDIKALNO GIBANJE V ALŽIRIJI

Oris boja alžirskega ljudstva za nacionalno osvoboditev in socialistično izgradnjo države

Sindikalno gibanje v Alžiriji se je pričelo pred petdesetimi leti; takrat je alžirsko delavstvo začutilo potrebo po organizaciji, ki bi ščitila njegove politične in materialne interese.

Prvo obdobje tega gibanja zama dogajanja med leti 1920-1954 in torej sega v začetek alžirske revolucije. V tem času, v času kolonializma v naši deželi, je bilo alžirsko delavstvo, čeprav maloštevilno, prežeto z borbenim duhom in je dalo svoj pečat tem letom naše zgodovine. Bila so polna borbenih akcij, med katerimi bi omenil vsaj dve. Prva je znamenita stavka pristaniških delavcev v Oranu, ki so odklonili natovarjanje ladij, namenjenih v Indokino oziroma v današnji Vietnam, druga pa je bila praznovanje prvega maja leta 1945, ko so delavci korakali v sprevodih in manifestirali za svoje nacionalne in socialne pravice, kljub naperjenim puškam in grožnjam kolonialističnega vojaštva in policije; pri tem je izgubila življenje mlada delavka. Sledilo je divjanje kolonialistov, sledili so nezaslišani pokoli v mnogih alžirskih mestih, v katerih je izgubilo življenje več kot 45.000 ljudi.

Sčasoma je postalo jasno, da se naše sindikalno gibanje ne bo moglo razviti v zadovoljivi meri, dokler nismo svoje centrale imeli v tujini; zato se je leta 1948 sestala v Bruslju skupina vodilnih sindikalnih delavcev z namenom, da prenese vodstvo naših sindikatov v domovino. Vendar pa so kasnejši dogodki pokazali, da pogoji za ustanovitev sindikalne centrale v Alžiriji še niso dozoreli in spoznali smo, da bo ustanovitev učinkovite organizacije delavskega razreda v naši deželi izvedljiva šele potem, ko jo bomo osvobodili.

OSVOBODITEV ALŽIRIJE

Naša revolucija se je začela prvega novembra leta 1954, boj za osvoboditev Alžirije pa se je

odvijal pod geslom „Z ljudstvom in za ljudstvo!“. Naš narod se je združil v osvobodilno fronto, ki naj bi zagotovila uspeh revolucije v Alžiriji. Februarja leta 1956 je ljudska osvobodilna fronta zadolžila skupino sindikalnih funkcionarjev, da ustanovijo UGTA (Union Generale des Travailleurs Algeriennes - Generalno zvezo alžirskih delavcev). Kmalu zatem je v to našo sindikalno organizacijo bilo vključeno skoro vse naše delavstvo, ki se je zavedalo, da bo njegova popolna osvoboditev možna šele takrat, ko bomo rešeni kolonialnega jarma.

Velik pomen za polet naše organizacije je imela osemdnevna stavka, katere so se udeležili tudi uradniki in trgovci. Takrat je bilo na tisoče ljudi zaprtih in mučenih, vendar pa so se hkrati

Na prošnjo našega uredništva je generalni sekretar UGTA (Generalne zveze alžirskih delavcev) Abdelkader Benikous, vodja delegacije alžirskih sindikatov, ki se je te dni mudila v Sloveniji, napisal članek o alžirskem sindikalnem gibanju. Pri tem se je opravičil, da je moral članek napisati „na pamet“, brez pripomočka kakršnekoli literature, hkrati pa je to priložnost izkoristil za posredovanje toplih bratskih pozdravov delovnih ljudi Alžirije vsem delovnim ljudem Jugoslavije.

tisoči naših ljudi priključili osvobodilnemu gibanju, mnogi pa so morali oditi v tujino, kjer so oznanjali zahteve našega ljudstva. Posledice te stavke so bile silno težke; mnogi so dali tudi svoja življenja, med njimi prvi sekretar UGTA, ki je podlegel hudemu mučenju v zaporih. Vse to trpljenje naših ljudi v neenakem boju s kolonialisti pa je samo še povečalo našo borbenost; vojna pa je divjala naprej, prinašajoč mnogo žalosti in grozot.

IZGRADNJA DEŽELE

Po priznanju naše politične neodvisnosti smo v Alžiriji morali podvojiti prizadevanja, saj je bilo potrebno obnoviti gospodarstvo ter ustanoviti organe oblasti. Želja po napredku naše dežele nas je spodbujala v priza-

devanjih, da rešujemo svoje naloge kljub pomanjkljivi ekonomski osnovi, raznim družbenim protislovjem in kljub pomanjkanju kadrov. V teh prizadevanjih smo bili včasih uspešni, včasih pa smo doživljali poraze, ki so bili največkrat posledica objektivnih pogojev, včasih pa tudi posledica namerno povzročanih težav.

Naša revolucionarna oblast si je zadala naslednje temeljne naloge: zagotoviti varnost in stabilnost dežele; okrepiti državo; izvesti nacionalizacijo rudnikov, bank, petrolejskih družb, zunanje trgovine itd.; izdelati osnutek štiriletnega načrta razvoja našega gospodarstva.

Nato je nastopilo obdobje jasno začrtane politike. Na področju razvoja industrije smo se opredelili za razvoj težke industrije, ki je nismo imeli. To je bila posledica kolonialnega izkoriščanja; tuji kapitalisti so izkoriščali predvsem naše surovine, ki so nam jih nato, predelane doma, prodajali kot končne izdelke z velikim dobičkom.

Agrarno revolucijo smo izvedli v dveh fazah. V prvi fazi je bila izvedena delitev zemljišč nekdanjih kolonialistov kmečkemu prebivalstvu v upravljanje. Ta delitev je bila izvedena na osnovi zakonskih določil. V drugi fazi te revolucije je težišče na spreminjanju življenjskih pogojev kmečkega prebivalstva. Privatna lastnina nad zemljo je omejena, siromašni kmetje, ki so dobili zemljo, se združujejo v zadruge, država pa jim pomaga pri njihovem delu s tehničnimi pripomočki za modernizacijo kmetijstva. Spodbujamo kooperacijo, ker se zavedamo, da so majhna posestva nedonosna.

Kulturna revolucija pri nas pomeni predvsem povratek k naši narodni samobitnosti, povratek k našemu jeziku in naši kulturi. Obdobje kolonializma, ki je pri nas trajalo 130 let, nam je odvzelo skoraj vso samobitnost, saj je bila celotna politika kolonialistov usmerjena k temu, da uničuje lastno kulturo našega naroda, ki je osvoboditev dočakal z ogromnim številom nepismenih, 86% celotnega prebivalstva!

V obdobju kolonializma se je šolalo le zelo malo Alžircev, danes pa naše šole obiskuje več kot dva milijona učencev. Osnovne šole ustanavljamo tudi v najbolj oddaljenih krajih, število gimnazij pa nenehno narašča. V Oranu in Constantinu imamo univerzi in številne institute. Za šolanje namenjamo več kot četrtino sredstev celotnega državnega proračuna in zato na tem področju dosegamo pomembne rezultate, čeprav so mnoge potrebe še vedno nezadovoljene.

M. Ž.

(Nadaljevanje prihodnjič)

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Glavno, najtežje je končno mimo! vzdihne visoki človek in e spusti v naslonjač. — Kako viharno ploskanje! Bitka je, hvala bogu, dobljena na celi fronti. A kaj zdaj?

— Kot vedno! de človek na čelu mize umirjeno. — Čaka nas resno delo. Za nobeno ceno se ne smemo prepustiti hipnemu navdušenju. Čakajo nas sklepi. Ljudje pričakujejo dejanj, siti so besed. Doseženo enotnost smo dolžni v polni meri izkoristiti; zato smo tu. Predlagajte!

SKLEPI

— Jaz mislim, da je treba začeti pri bazi. Zato bi se lahko najprej nekaj reklo v zvezi s sredstvi gospodarstva...

— Pišite, Francka! Kaj, Tone, konkretno?

— Da je povečanje materialnih pristojnosti gospodarstva izredno pereča in aktualna naloga vseh naših subjektivnih sil ali kaj podobnega...

— Ampak, to smo rekli že leta šestdesetega.

— Že, že, pa, kakor veš, še vedno ni prišlo do ustreznih premikov na tej notranjepolitični relaciji. Razen tega sem misljenja, da je to naša trajna naloga.

— Naj bo! Naprej!

— Mimo dinarja ne smemo kar tako. Ljudem je treba jasno povedati, kdaj bo konvertibilen. Tudi gospodarstvu je treba naliti čistega vina, sicer se spet ne bo znalo orientirati...

— Ampak, to smo povedali že leta petinšestdesetega.

— Že, že, pa, kakor veš, še vedno ni prišlo do ustreznih premikov na tej zunanjepolitični relaciji. Razen tega sem misljenja...

— Vemo, Tone, kakšnega misljenja si; saj smo tudi mi vsi takšnega! Zato pa raje naravnost povej: ali naj damo dinar v sklep ali ne?!

— Pa ga dajmo, če ne gre drugače! Škoditi tako ne more! Se za kaj zavezemo?

— Jaz bi se temu izognil s kakšno ohlapno formulacijo. Boste videli, še zelo nas bo toplo, če si ne bomo pustili prostih rok...

— Jaz bi pa le rekel nekaj bolj določnega, na primer: do leta 1975.

— Kaj pa drugi mislite? Nič ne mislite? Potem pa glasujemo!

Kdo je za prvo varianto? Pa za drugo? Torej, Francka, zapišite: „Do leta 1975“. Naprej!

— Mislim, da dinar ne bo konvertibilen, če ne bomo zapri škarij...

— Kakšnih škarij?

— Med uvozom in izvozom...

— Saj res: če že govorimo o dinarju, je treba tudi o tem nekaj reči. Kaj?

— Da je treba uvoz zmanjšati...

— Še kaj?

— Izvoz pa, jasno, povečati!

— Ampak, to smo ponovno rekli lani!

— Že, že, pa, kakor veš, se kljub našim jasnim stališčem še vedno odvijata celoten proces v

nasprotni smeri. Mislim, da smote tokove dolžni zaustaviti s čimbolj koncizno formulacijo, da se bo jasno videlo, kdo je za reformo in kdo ne, kdo pije in kdo plača. Oprosti, Tone, če sem se nekoliko razburil...

— Nič zato, Janez, kaj bi! Zato pa smo tu, da si odkrito povemo, kaj mislimo. K stvarim je treba pristopiti s polno mero odgovornosti. Jaz sem za to, da smo čimbolj koncizni in da se s tem jasno ogradimo od birokratsko-etatičnih sil. Ima kdo predlog, kako bi to konkretno formulirali.

— Jaz bi hotel samo pozdraviti spoznanje tovariša Toneta o nujnosti takšnega predloga. Če izhajam iz prakse, potem moram reči, da ljudje zastavljajo vprašanje, kako neki bomo mi, ki smo govorili petinšestdesetega isto kot govorimo danes, dosledno izpeljali stabilizacijo — ko pa smo dovolili pritiskne in tiskanje denarja. Pobuda tovariša Toneta je zato zelo umestna.

— Hvala lepa! Je ta problem že kdo konkretno formuliral? Prosim?

— Morda bi rekli, da je treba bistveno okrepiti odgovornost vseh nosilcev javnih funkcij...

— Če to rečemo, je nujno treba dodati „in na vseh ravneh ter področjih samoupravnega odločanja“.

— Če pa gremo s formulacijo že v takšno konkretnost in tako daleč, pa moramo postaviti tudi piko na „i“ in jasno povedati: „v sklopu priprav na prihodnje skupščinske volitve in na predvidene kadrovske zamenjave v izvršnih organih zveze in republik“.

— Še kdo kaj k temu? Hvala! Ste zapisali, Francka? Mislim, da formulacija kot taka v celoti ustreza, še posebno zato, ker se distancira od ugotavljanja grešnih kozlov in usmerja ustvarjalno pozornost naših delovnih ljudi na neresena sistem-ska vprašanja. Naprej, prosim!

VINKO BLATNIK

OB 22. DECEMBRU, PRAZNIKU JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE

V MIRU — ZA MIR

Ob letošnjem praznovanju 22. decembra, praznika Jugoslovske ljudske armade, se bo po vsej Sloveniji vrstilo veliko najrazličnejših prireditvev in manifestacij. V vseh enotah JLA bodo najzaslužnejšim podelili odlikovanja, pregledali pa bodo tudi delovne uspehe v minulemu letu. O slednjih je novinarje na tiskovni konferenci seznanil generalpodpolkovnik Janko Sekirnik.

„Inženirske enote ljubljanske armade“ je poudaril Janko Sekirnik, „so letos poleg rednega urjenja aktivno sodelovale pri izgradnji različnih gradbenih objektov, ne le za potrebe armade, marveč tudi za potrebe gospodarstva. S tem so bili dosegli veliki prihranki in večkratna korist. Z izgradnjo vojaških objektov je bilo sočasno izboljšanih večje število vojaških objektov, ki bodo po odhodu iz armade mnogo bolj kvalificirani delali v gospodarstvu. Razen tega smo letos zgradili, popravili, rekonstruirali ali moderni-

zirali blizu 30 kilometrov cest in smučarskih prog, izkopali 6,5 kilometra kanalov za postojnski vodovod, zgradili smo več mostov, izkopali 18,5 kilometra jarkov za PTT linije itd. Skupna vrednost opravljenih del presega 12 milijonov dinarjev...“

Razen tega je generalpodpolkovnik Janko Sekirnik še dejal, da razpolagajo z vrsto podatkov o kvalifikacijskem usposabljanju ljudi. Letos so na primer samo v okviru ljubljanskega armadnega okrožja izurili in usposobili 2034 voznikov motornih vozil, kar prav tako štejejo za pomemben prispevek JLA naši družbi. Ko že govorimo o tem, moramo omeniti tudi prispevek zdravstvene službe JLA naši družbi. Letos je JLA v Ljubljani omogočila občanom kar 41.400 bolniških oskrbnih dni. V vojaški bolnišnici v Ljubljani so opravili 16.440 specialističnih pregledov za civilne osebe. S pomočjo nabornih komisij pa so bili organizirani in izvršeni sistema-

tični pregledi celotne moške populacije enega letnika. Znano je tudi, da dajejo generacije vojakov samo iz ljubljanskega armadnega območja po dvakrat ali večkrat na desetine litrov krvi. Med pripadniki teh enot je tudi zavidljivo število ljudi z „diplomo“ za humanost in patriotizem ter s srebrnimi in zlatimi značkami prostovoljnih darovalcev krvi.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupece je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

Zakaj omejevati delo?

Dilema, ali sproščati osebno delo na tako imenovanih „zasebnih sredstvih za delo“ ali potisniti vse delo v pestre oblike združenega dela, je še vedno v „središču pozornosti široke jugoslovanske javnosti“, čeprav je vsakemu pametnemu človeku jasno, da tudi osebno delo ustvarja vrednost in napredek. Omejevanje ali prepoved takšnega dela pa lahko, po drugi strani, pripelje ljudi, ki so pripravljani kaj delati, le k skupni skledi, naliti s sadovi združenega dela — ali pa v tujino. Tako imamo navsezadnje vsi manj, ne več.

Ampak ne — bavbav o „kapitalizaciji proizvodnih odnosov“ (razumljiv — ob „sodobnih prijemih“ naše davkarije) je še vedno prehuda ovira, da bi ga uspešno obšli ali preskočili.

Tako je bila, kot je znano, osrednja tema ene od minulih sej predsedstva sveta Zveze sindikatov Jugoslavije razvoj osebnega dela. Stališča so bila zelo različna: predstavniki sindikata storitvenih dejavnosti in nekateri člani predsedstva so trdili, da so privatniki že sedaj preveč privilegirani, zato dosegajo boljše rezultate kot družbeni sektor. Večina članov sveta pa se je zavzela za liberalizacijo v osebnem delu, češ da je to edeni način za rešitev mnogih problemov gospodarjenja in zaposlovanja.

Vsem nesoglasjem navkljub pa je bilo predsedstvo enotno v tem, da je osebno delo bistvena komponenta razvoja, predvsem razvoja terciarnih dejavnosti in da so potrebni dolgoročni programi zanj. Zvezna zakonodaja naj zajame le temeljna načela za razvoj osebnega dela, v kar pa ne sodi npr. število zaposlenih.

Tako so poročali s te seje predsedstva. Dodali bi lahko še: prevladala je zdrava pamet. In vprašanje: dokler bomo delo (kakršnokoli že, osebno ali družbeno) administrativno omejevali in prepovedovali, namesto da bi ga ekonomsko spodbujali.

IZ LETAV LETO MANJ ZAPOSLENIH

Število zaposlenih v delovnih organizacijah, ki imajo sedež v Dravogradu, se zmanjšuje iz leta v leto. Med 7000 občani, kolikor jih šteje ta koroška občina, jih je po zadnjih podatkih zaposlenih v matičnih delovnih organizacijah le nekaj nad 1100, okrog 600 jih je zaposlenih v poslovnih enotah, nekaj sto pa se jih vozi na delo na Ravne na Koroškem, v Slovenj Gradec in v Velenje.

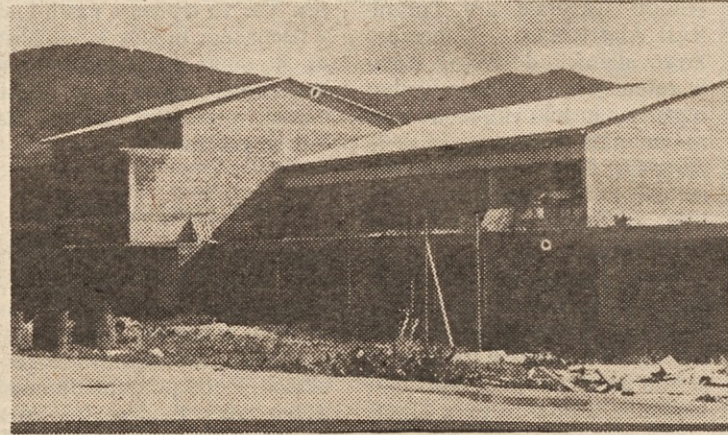
V Dravogradu ugotavljajo, da so delovne organizacije zadnja leta spričo uvajanja novih tehnoloških procesov ter modernizacije proizvodnje zmanjšale število zaposlenih. Istočasno pa niso poskrbele, da bi za to odvečno delovno silo zagotovile druga, primerna delovna mesta.

Tudi v Tekstilni industriji v Otiškem vrhu pri Dravogradu so na primer zadnja leta zaradi zastarelosti strojev in tehnologije zmanjšali število zaposlenih. Letos pa so se odločili za preusmeritev proizvodnje oz. za uvedbo nove proizvodnje ženskih hlačnih nogavic v sodelovanju z zahodnonemško tvrdko Schulte-Dieckhof. Sredi leta so začeli z priučevanjem delavk za novo proizvodnjo, začeli pa so tudi na novo zaposlovati. Zdej

so sprejeli na novo v delovno razmerje okrog 100 žena in deklet iz Dravograda, nekaj pa tudi iz Raven na Koroškem, do konca leta pa bodo število na novo sprejetih, kot računajo, povečali na 150. Ker pa so možnosti, da bi Tekstilna industrija Otiški vrh pri Dravogradu v prihodnje povečala obseg sodelovanja z zahodnonemskim partnerjem, računajo, da bodo lahko zaposlili še dodatno delovno silo, predvsem žensko.

V Dravogradu poudarjajo, da bi morale delovne organizacije v prihodnje vselej, kadar zaradi uvajanja novih tehnoloških procesov oziroma avtomatizacije proizvodnje zmanjšujejo število zaposlenih, zagotoviti denar tudi za nova delovna mesta za odvečno delovno silo. Takšno zagotovilo pa bi moralo biti predvideno in tudi zapisano že v investicijskih programih delovnih organizacij.

(ek)

Nova osnovna šola v Starem trgu pri Ložu je pod streho. Delavci Splošnega gradbenega podjetja Grosuplje so z zunanji deli končali, sedaj je treba urediti še notranje prostore. Šola, ki je bila v tem kraju nujno potrebna, bo svetla in v njej bo dovolj prostora za vse šolske dejavnosti.

Foto: Slavko Berglez

Odgovornost je zavita v meglo

Sindikati ptujske občine niso zadovoljni s samoupravnimi akti delovnih organizacij ● Vsebinsko bodo delo ocenili na občnih zborih osnovnih organizacij

Na nedavni skupni seji občinskega sveta Zveze sindikatov Ptuj in zbora delovnih skupnosti Skupščine občine Ptuj so izrazili nezadovoljstvo nad doslej opravljenim delom pri izdelavi statutov in drugih samoupravnih aktov delovnih organizacij. Kritično so ocenili to delo tudi na skupni seji odborov sindikata delavcev industrije in rudarstva občin Čakovec, Ormož, Ptuj in Varaždin v Kidričevem. Tudi občni zbori osnovnih organizacij sindikatov ugotavljajo, da v delovnih organizacijah niso posvetili izdelavi samoupravne zakonodaje tiste pozornosti, ki jo zasluži. Nalogo usklajevanja samoupravnih aktov so zaupali le ožjim skupinam strokovnih delavcev, ki pa za to delo niso znali ali pa niso hoteli pritegniti širšega kroga članov delovnih skupnosti. Sreča je v tem, da so ravno v tem času občni zbori osnovnih organizacij sindikatov,

ki odločno zahtevajo uskladitev samoupravne zakonodaje s XV. ustavnim amandmajem do konca tega leta. Splošno mnenje je, da tam, kjer doslej še niso izdelali statutov in drugih samoupravnih aktov, to delo namestoma zavlačujejo zaradi tega, da bi se izognili javni razpravi članov delovnih skupnosti, ker ob koncu leta zmanjka časa in je tako najlažje po hitri poti spraviti samoupravne akte skozi delavski svet.

V doslej izdelanih statutih ugotavljajo, da glede razvijanja samoupravnih pravic, razen nekaterih izjem, ni opaziti bistvenega premika. Tu in tam skušajo zmanjšati vlogo zborov delovnih ljudi in pristojnosti svetov delovnih enot. Samoupravljanje je še zmeraj v pristojnostih osrednjih samoupravnih organov na nivoju delovne organizacije kot celote. Določene spremembe pa je zaznati na relaciji delavski svet, kolektivni in

individualni izvršilni organi. Glede kolektivnih izvršilnih organov kažejo statuti večjo pestrost, saj so večje delovne organizacije formirale več teh organov, ki so pristojni za odločanje na posameznih področjih. S tem so delavski sveti razbremenjeni odločanja o raznih drobnih zadevah in jim je odprta možnost, da se posvetijo odločanju o temeljni politiki delovnih organizacij.

Glede individualnih izvršilnih organov delovne organizacije niso izkoristile vseh možnosti. V glavnem so ostale pri enem individualno izvršilnem organu, le večje delovne organizacije so se odločile za individualne izvršilne organe v posameznih sektorjih z določenimi pristojnostmi. Kar pa zadeva določanje pogojev za direktorja in druge odgovorne vodilne kadre, sindikati ugotavljajo, da so delovne organizacije prilagodile pogoje sedanji zasedbi ne pa de-

janskim potrebam sodobne proizvodnje. Glede dolžine mandatne dobe so se delovne organizacije odločale za dvoletno in štiriletno mandatno dobo.

Statuti omenjajo, da obstajajo osnovne organizacije sindikata in druge politične organizacije, skušajo pa se izogniti konkretnim materialnim in drugim določbam, s katerimi bi zagotovili pogoje za nemoteno in uspešno politično delovanje sindikalne organizacije. Nezaodstna ocena je dana tudi aktom o sistematizaciji delovnih mest, ki so prav tako v zaostanku. Ugotovljeno stanje potrjuje ugotovitve sindikatov, da delovne organizacije ne posvečajo kadrovske politiki, izobraževanju in organizaciji dela tolikšne pozornosti, da bi jim lahko zagotovila ključ za doseg čim boljšega poslovnega uspeha.

Splošen vtis je, da se v večini delovnih organizacij skušajo izogniti konkretni opredelitvi

odgovornosti, predvsem pa odgovornosti individualnih izvršilnih organov.

V delovnih organizacijah ptujske občine skušajo v teh dneh nadoknaditi zamujeno, upamo, da ne v škodo samoupravljalcev iz neposredne proizvodnje. Do novega leta nas loči le še nekaj dni. Občinski svet Zveze sindikatov Ptuj in Zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Ptuj sta pravčasno opozorila delovne organizacije, ki še niso uskladile samoupravnih aktov, da pospešijo delo in ga zaključijo do konca leta. V tem opozorilu pa sta oba organa tudi poudarila, da je treba poklicati na odgovornost vse tiste vodilne delavce, ki so s svojo neodgovornostjo prispevali, da delo na samoupravnih aktih ni bilo zaključeno do dogovorjenega roka. Besedo o tem v teh dneh že izrekajo občni zbori osnovnih organizacij sindikatov. F. B.

Zastareli predsodki

Nekajletne razprave o osebnem delu, o njegovi združljivosti ali nezdržljivosti s socialističnim sistemom in o dopustnem številu zaposlenih pri zasebnem delodajalcu še niso dale uporabnega rezultata. Po predlogu CO sindikata storitvenih dejavnosti naj bi zvezni zakon določil tudi maksimalno število zaposlenih, in sicer pet. To bi pomenilo za Jugoslavijo 700.000 delovnih mest. Predstavnik slovenskih sindikatov v tem odboru pa nasprotno sodi, da je bojazen pred eksploatacijo naravnost smešna, če pomislimo na to, koliko ljudi bi se lahko rešilo bede, če bi na osebno delo družba gledala bolj širokosrčno. Bojimo se izkoriščanja doma dovoljujemo pa, da blizu milijon ljudi dela v čisto kapitalističnih odnosih v tujini.

V razpravi o osebnem delu so najmanj glasni tisti, ki so najbolj prizadeti. Nejasna usoda vpliva nanje nespodbudno: število zaposlenih v zasebnem sektorju hitro upada. V sklopu ustavnih sprememb bi zato kazalo rešiti tudi vprašanje osebnega dela. V nasprotnem primeru nam bo namesto koristi ustvarjalo le probleme.

PA SE RES JE ...

Pred dnevi me je pot mogrede zanesla v gosti Turist na Frankolovem. mi bilo žal, da sem se ustrel in naročil kavico. Pri sebi nji mizi so namreč sedeli člani nekega kolektiva iz koroške občine. Po njihovem razgovoru sem sklepal, da so bili iz kadrovskega in uvoznega voznega oddelka. Ob županu pijlačah so mnogo govorili izvozu, o kadrovski politiki in o tehničnem vodstvu, po njihovem ni najboljšje. je eden izmed njih govoril kadrovske politiki, je dejal „Sedaj, ko bomo izvozili okrog 40.000 dolarjev, v izvoznem oddelku ne bodo več ustrezale ženske s srednjo šolo, pa čeprav študirajo izredno na višji komercialni šoli. Sicer pa je moje mnenje, da ženske za takšno delo niso sposobne.“

Iz njihovega nadaljnjega razgovora sem razbral, da tem kolektivom medsebojni odnosi niso ravno zavidljivi prav tako pa tudi samoupravljanje ni najboljšje. Čeprav vključujejo v mednarodne delitve dela, doma še niso organizirali dela tako, kot ga morali. Za ceno deviza zabljajo na človeka doma, njem pa ne razpravljajo podjetju, ampak v gostilni

KUPITI DOBRO, UGODNO NA ENEM MESTU!

TO JE ZA VAS NOVA MODERNA BLAGOVNICA

ASTRA

TITOVA 79 LJUBLJANA

PRILožNOST ZA VAS

Več kot 4.200 kv. m koristne površine

23 specializiranih oddelkov v 4 etažah

Lastni parkirni prostor za 70 avtomobilov

Non-stop samopostrežba prehrambenih artiklov

Snack bar

Modni shop

Za kupce otvoritveno nagradno žrebanje, v času od 18. 12. 1970 do 17. 1. 1971.

V štirih zaporednih kolih bo izžrebanih preko 300 artiklov v skupni vrednosti več kot 40.000.- din

PO SEJI SKUPŠČINE SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA RAVNE NA KOROŠKEM

Določene večje pravice

Vprašanje pa je, če bo mogoče te razširjene pravice zavarovancev tudi uveljavljati — ali drugače povedano: bo govolj denarja za to?

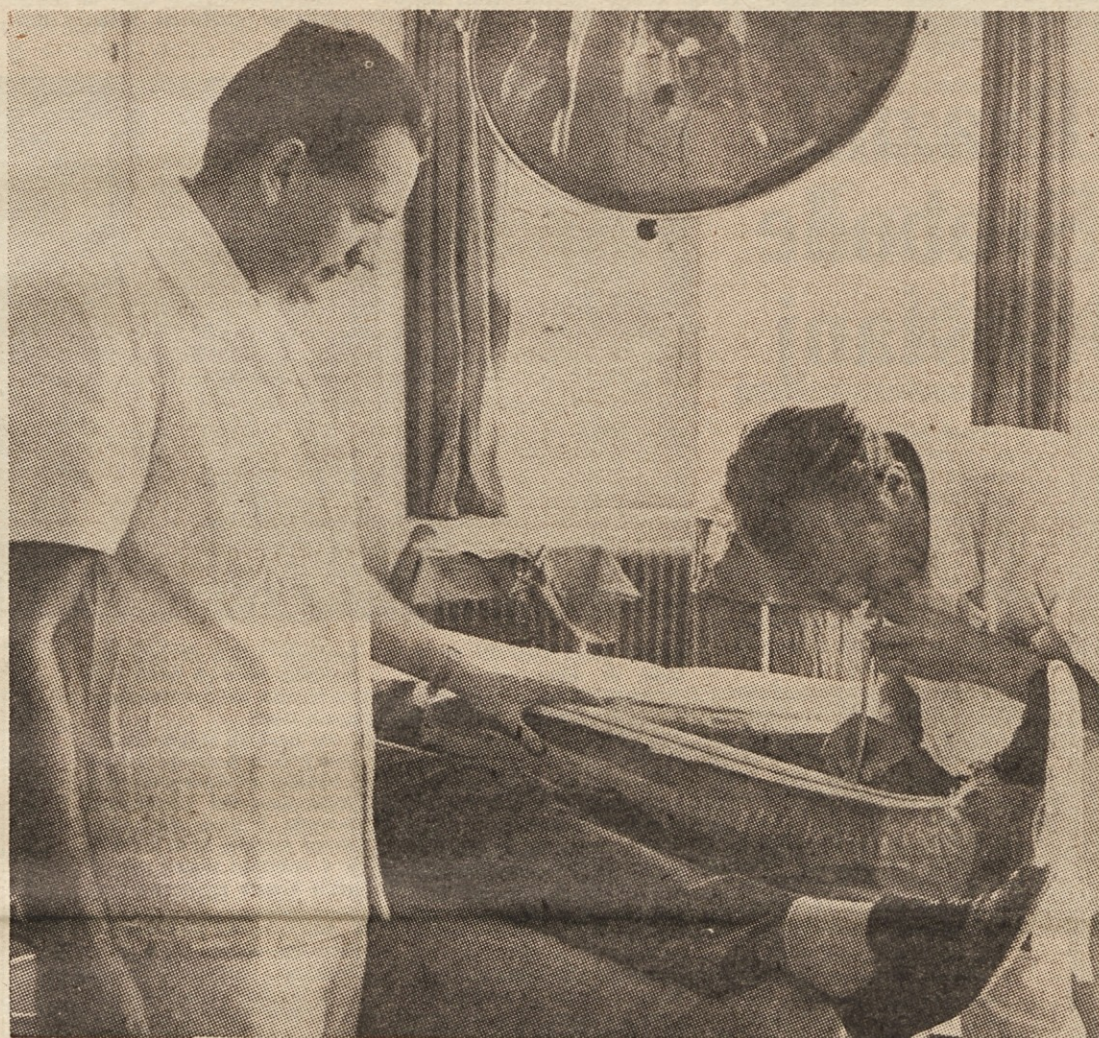
Člani skupščine nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem so na zadnji seji, po večurni izredno razgibani razpravi, sprejeli statut te nove skupnosti. Pred tem so v javno razpravo o predlogu statuta aktivno posegli tudi zavarovanci iz vseh petih občin, ki jih zajema ravenska skupnost, predlagali pa so kar 34 sprememb oziroma dopolnitev določb statuta. Večino predlogov je skupščina tudi osvojila.

Tudi na področju ravenske skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev so z novim statutom uveljavljene večje, razširjene pravice zavarovancev. Vendar pa so se že na seji nekateri člani skupščine, pa tudi vabljeni gostje, vpraševali, če bo te razširjene pravice tudi mogoče

uveljavljati. Vprašanje je, ali bo v letu 1971 zadosti denarja za financiranje potreb na področju zdravstvenega varstva. Predvsem zdravstveni delavci, ki so člani skupščine, so menili, da ima bojazen o omejevanju porabe v zdravstvu svoje osnove, vendar pa utegnejo biti take „rešitve“ tako za zavarovance kot za gospodarstvo slabe. Denar, ki ga

skupnosti stopnja prispevka v povprečju 6,83%. Upošteva delovne načrte savinjsko-saleškega zdravstvenega doma Velenje, koroškega zdravstvenega doma in splošne bolnišnice Slovenj Gradec ter druge izdatke, bi rabili v letu 1971 na področju ravenske skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev za kritje vseh potreb zdravstvenega

sameznih zdravstvenih zavodih in bolnišnicah, da bo raven zdravstvenega varstva upadla. Zagotoviti pa tudi ne bo mogoče uveljavljanja novih razširjenih pravic zavarovancev. Pri tem pa ne gre pozabiti tudi, da v tem primeru ne bo na voljo niti dinarja za investicije v obnovo in širitev zdravstvene mreže.

Vsako leto v Sloveniji zabeležijo približno 220.000 lažjih in hujših poškodb. Poprečno se tako poškoduje vsak dan 600 ljudi. To je velik davek, ki gre predvsem na račun hitre industrializacije in motorizacije. Zlasti pozimi se tem poškodbam pridružijo še zvini in zlomi. V splošnih ambulantah, na poliklinikah in v bolnišnicah imajo vsak dan opraviti s poškodbami. Pri prevozu ponesrečenca je najpomembnejša imobilizacija ali umiritev, s katero dosežemo, da poškodovani del telesa miruje v najugodnejšem položaju, kar tudi lajša bolečine in omogoča lažji prevoz. Najsodobnejši imobilizacijski pripomoček je pnevmatična opornica — skorenj iz plastike, ki ga napihnemo z zrakom. Na sliki: oddelek za poškodbe na ljubljanski Polikliniki, kjer preizkušajo pnevmatično opornico.

namenjajo delovne organizacije za izboljševanje zdravstvenega stanja delavcev, je nadvse dobro naložena investicija

Preden so člani skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem dokončno glasovali o sprejemu statuta skupnosti, jim je bila posredovana tudi krajša informacija, kolikšno prispevno stopnjo bi bilo treba uveljaviti za zdravstveno zavarovanje od 1. 1. 1971 naprej, da bi zadostili vsem potrebam. V tem letu znaša na področju ravenske

zavarovanja, in to skupaj z obvezno rezervo, okrog 66.450.000 dinarjev. Se pravi, da bi morali uveljaviti prispevno stopnjo za zdravstveno zavarovanje v višini okrog 8%. Obveznosti gospodarstva za zdravstveno zavarovanje bi se torej v povprečju povečale za nekaj več kot 1%.

Kazno pa je že zdaj, da se utegne zgoditi, če bo denarja manj, kot sicer računajo v po-

Statut nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem je sprejet. V decembru bodo potekale razprave o oblikovanju sredstev za zdravstveno varstvo. Nove, razširjene pravice so določene, vprašanje pa je, če bo mogoče zaradi potrebe po kar najbolj doslednem uveljavljanju stabilizacijskih ukrepov na vseh področjih vse pravice dosledno tudi uveljaviti.

»Socialno« ni krivo za inflacijo

Skupščina jugoslovanske skupnosti socialnega zavarovanja sodi, da je bistvo stabilizacijskih ukrepov in ekonomske politike v socialnem zavarovanju v tem, da bi porabo v skladih morali zadržati na sedanji ravni in da bi položaj zavarovancev, predvsem upokojujencev, zadržali na še vzdržljivi ravni življenjskih stroškov. Skupščina je ugotovila, da zdravstveno zavarovanje v Jugoslaviji, kljub dobremu položaju v skladih zavarovanja, ni na zavirljivi višini oziroma da se zmanjšuje iz leta v leto. Ekonomski ukrepi predvidevajo zmanjšanje potrošnje na tem področju, kar pomeni poslabšanje položaja v zdravstvu. Ugotovili so, da socialno zavarovanje ni povzročilo infla-

cijskih gibanj in poudarili, da socialno zavarovanje pri nas ni del potrošnje, temveč sestavni del življenjske ravni delovnih ljudi.

Koliko - vprašanje, ki ga bo treba resno pretehtati

Velenjski sindikati bodo v tem mesecu pobudniki številnih razprav, na katerih bodo spregovorili o financiranju zdravstvenega zavarovanja delavcev v prihodnjem letu, posebej pa še o višini prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev za leto 1971.

Savinjsko-saleški zdravstveni dom Velenje je že ovrednotil program dela oz. obsega zdravstvenega varstva, pri čemer je upošteval nekatere razširjene pravice zavarovancev, podražitve storitev in uslug v prihodnjem letu (zaradi povečanja števila aktivnih zavarovancev), podražitve storitev in uslug ter ne nazadnje potrebo po razširitvi zdravstvenega omrežja v Saleški dolini. Med drugim računajo, da se bo obseg del povečal za okrog 10%, deloma tudi zaradi odprtja nekaterih novih specialističnih ambulant, cene storitev pa se bodo zvišale za okrog 5 do 10%. Ker pa so obstoječi prostori zdravstvenega doma nefunkcionalni, število prebivalcev in zavarovancev pa izredno hitro narašča, je Saleško-savinjski zdravstveni dom Velenje naročil načrte za razširitev prostorov zdravstvenega doma. Dela naj bi potekala v dveh fazah, za uresničitev prve faze pa bodo potrebovali okrog 5.300.000 dinarjev. Zdravstveni dom bo imel to leto na voljo okrog 1 milijon lastnih sredstev, preostali denar pa naj bi zagotovili z zvišano prispevno stopnjo za zdravstveno zavarovanje.

Lani je znašal na velenjskem področju prispevek za zdravstveno zavarovanje 5,20%, dodatni prispevek pa v povprečju 1,35%, tako da je znašal skupni prispevek za zdravstveno zavarovanje 6,55%. Upošteva obseg del pa tudi pravic bi bilo treba prispevno stopnjo za zdravstveno zavarovanje za leto 1971 zvišati. Pri sedanji stopnji (6,55%) bi bilo v Velenju v skladih zdravstvenega zavarovanja okrog 2 milijona din izgube, pri stopnji prispevka 7,50% pa bi bilo 800.000 din presežka. Širok družbeni dogovor o višini prispevne stopnje je torej potreben!

(vs)

Tudi za bolezni različne cene

Republike predvidevajo od januarja prihodnjega leta dalje različna nadomestila za boleznine v posameznih skupnostih zdravstvenega zavarovanja. Doslej sprejeti predpisi o tem v Srbiji, Sloveniji in Črni gori predvidevajo, da mora najmanjše nadomestilo za boleznino znašati 60% osebnega dohodka, medtem ko je ta odstotek na Hrvaškem 70%. V vseh štirih republikah pa sodijo, da to nadomestilo ne sme biti manjše od minimalnega osebnega dohodka.

V Srbiji predpisi predvidevajo, da se za 30 dni boleznin zavarovancu plača nadomestilo iz skladov podjetij, medtem ko v drugih republikah to nadomestilo izplačujejo skladi socialnega zavarovanja. Zanimivo je tudi, da so na Hrvaškem dopustili možnost, da imajo lahko zavarovanci iz iste skupnosti različne pravice. V Srbiji in Hrvaškem bodo razen tega zavarovancem, ki odhajajo na zdravljenje po predpisih o vojaških vojnih invalidih, v prihodnje krili stroške občinski organi uprave na račun republiških sredstev, ki so določena v ta namen.

Pomoč invalidom

V republiški skupščini pripravljajo zakon, s katerim naj bi določili razmere med številom invalidov, ki so na rehabilitaciji oziroma zaposlenih invalidov, in skupnim številom ljudi, zaposlenih v invalidski delavnici. Konec tega bi morali natančneje določiti, kako se sme uporabljati sredstva posebnega sklada, namenjenega za rehabilitacijo oziroma zaposlovanje invalidov.

V prvem členu predvideva osnutek zakona, naj bi znašalo razmerje med invalidi in celotnim številom zaposlenih v posamezni invalidski delavnici najmanj 50 : 50. Ob takšnem razmerju bi bila namreč lahko večina sedanjih invalidskih delavnic deležna ugodnosti v zvezi z odstopom prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja. V nasprotnem primeru pa bi obstajala nevarnost, da bi tiste invalidske delavnice, ki ne bi izpolnjevale omenjenega pogoja, začele odpuščati invalide, kar bi bilo v nasprotju s smotri, ki jih želi družbena skupnost doseči v zvezi z rehabilitacijo invalidov.

Določba 2. člena osnutka zakona pa predvideva, za katere namene vse se lahko uporabljajo sredstva tega posebnega sklada. Invalidska delavnica naj bi to določala vsako leto s finančnim načrtom. Ta zakon naj bi začel veljati s 1. 5. 1970, tj. za nazaj in za vse tiste invalidske delavnice, ki izpolnjujejo predvideno razmerje med invalidi in neinvalidi.

Vse na republike?

Novi zakon o pokojninsko-invalidskem sistemu, ki bi ga morali sprejeti že letos, bomo sprejeli šele v prihodnjem letu. Najnovejše informacije celo govore o tem, da tak zakon na zvezni ravni sploh ne bo sprejet in da naj bi le republike, vsaka zase, sprejele zakone o pokojninah in invalidninah. Iste dileme povzročata tudi sprejetje zakona o zdravilih. Že leto dni so vsi forumi in socialno-zdravstvene institucije za sprejetje novega zakona, ki naj bi uravnaval tržišče zdravil. Zvezni svet za zdravstvo in socialno politiko je že sprejel osnutek tega zakona, vendar v senci dileme, ali bo tak zvezni zakon sploh potreben. Nekateri menijo, da je tudi to treba prepustiti republikam in da je vprašanje, ali naj obstaja sploh takšen temeljni zvezni zakon za katerokoli področje socialno-zdravstvenega področja.

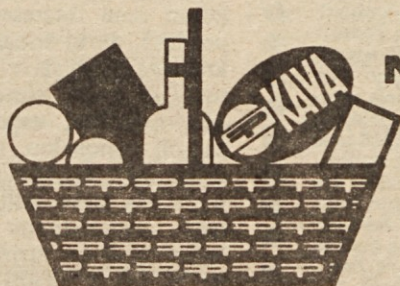
Vendar pa je že ob primeru zakona o zdravilih očitno, da bi bil žrtev decentralizacije ravno občan.

pohištvo
in oprema
za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

OB NAKUPU
NE POZABITE

KAVA
Special

MARKET

SUPERMARKET

»ODPISANA« TRETJINA GENERACIJE

Koliko izgubljenega nacionalnega bogastva in koliko osebnih tragedij se skriva za suhim statističnim podatkom o tako imenovanem osipu v osnovni šoli. Čeprav imamo na razpolago podrobne analize o učnih uspehih po posameznih razredih, po občinah in po nacionalnem sestavu učencev, čeprav vemo tudi za vse poglavitne vzroke, zakaj še vedno vsak tretji otrok ne dokonča uspešno osnovne šole, se najbrž še vedno ne zavedamo dovolj vseh razsežnosti posledic tako visokega osipa v osnovni šoli. Kaj pomeni za Slovenijo, ob tako nizki nataliteti, »odpisati« eno tretjino generacije v času, ko se odločamo za modernizacijo in preusmeritev našega gospodarstva na tista področja, ki bodo zahtevala predvsem visokokvalificirano – strokovno delovno silo? In kaj pomeni to za vse tiste mlade ljudi, ki že pri prvem življenjskem preizkusu dobe nezaupnico, izgube voljo in močnost za nadaljnje poklicno usposabljanje in uveljavljanje?

Če bi se bolj zamislili v vse te globlje, statistično neizračunljive posledice, bi gotovo hitreje razreševali vsaj tiste probleme, ki jih je ob sedanjem materialnem položaju šolstva mogoče razreševati. Predvsem bi najprej bolj preudarno ocenili, kaj osnovna šola mora in kaj lahko da v različnih pogojih in na različni stopnji razvitosti okolja, v katerem deluje. Trmasto vztrajanje na principu »vse ali nič« nam v razreševanju problemov osnovne šole prav gotovo zelo škoduje. Pa naj gre pri tem za togo vztrajanje na programu, ki je povsod in za vse učence enak – ali pa za zahtevo po popolni kadrovski in materialni sanaciji osnovnega šolstva kot pogoju, da lahko sploh kaj spreminimo. Dokler pa tega nismo sposobni, pa pač žrtvuemo tretjino generacije. Tudi razpravljanje o tem, kaj je v osnovni šoli najprej treba spreminiti in kdo je predvsem odgovoren za to, samo zavlačuje in poslabšuje sedanje stanje. Če bi vsak učiteljski kolektiv in vsaka temeljna izobraževalna skupnost podrobneje proučila, zakaj posamezniki učenci ne uspevajo, kaj lahko spremene sami (v učnih programih, metodah, individualni pomoči) in za katere učence je potrebno morda urediti nekatere materialne probleme (celodnevno bivanje, prehrana, brezplačne šolske potrebščine za učence iz socialno šibkejših družin, vozače ipd.), bi se prav gotovo uspehi v šoli hitreje izboljševali. Tudi sredstva bi se za razreševanje takih perečih problemov lahko prej našla, če ne v okviru temeljnih izobraževalnih skupnosti pa iz sredstev, ki jih republiška izobraževalna skupnost namenja manj razvitim področjem.

Namesto splošnih prevelikih zahtev, ki jih še ni mogoče uresničiti, in znanja drug na drugega so potrebni konkretni predlogi in podrobnejši načrti na vseh ravneh – od šole do republiških strokovnih in upravnih organov. Vsako izgubljeno leto, vsak izgubljen mlad človek je predragocen, da bi ga zapravili zaradi trmatega vztrajanja na nekaterih nedosegljivih principih in prenapeto postavljenih zahtevah.

TILKA BLAHA

Razgovor o izobraževanju

Prejšnjo soboto so imeli v zagorskem delavskem domu celodnevni pomenek mladi proizvajalci združenega podjetja ENERGOINVEST iz Sarajeva, katerega član je tudi tovarna VARNOST v Zagorju ob Savi. Na posvetovanju se je zbralo kakih 70 delegatov, ki so predstavljali skoraj 8000 mladih ljudi, zaposlenih v podjetjih tega sarajevskega velikana.

Konferenca je dosegla svoj namen tudi zavoljo tega, ker so se prvič srečali mladi delavci iz vseh podjetij sarajevskega Energoinvesta in izmenjali izkušnje

pa tudi poglede na dosedanje izobraževanje oziroma na prihodnje oblike dopolnilnega in izrednega izpopolnjevanja in šolanja. Zanimiva je bila ugotovitev, da sarajevski Energoinvest daje letos nad 11 milijonov dinarjev za izobraževanje svojih zaposlenih, od tega skoraj 7 milijonov din za štipendije. Še pred desetimi leti je imelo podjetje vsega skupaj 160 vajencev, danes jih obiskuje strokovne nadaljevalne šole nad 1600.

Razumljivo pa je, da v podjetju težijo za hitrejšim usposabljanjem svojih zaposlenih,

predvsem mladih proizvajalcev, saj gre za proizvodnjo, v kateri je potrebna strokovna usposobljenost in kvalificiranost. Poudarili pa so tudi potrebno, da skladno s teoretičnim usposabljanjem v vseh podjetjih Energoinvesta uredijo sodobne delavnice in kabinete za praktični pouk, kajti praktično usposabljanje mladih delavcev je vsaj v prvem ali drugem letu v neposredni proizvodnji skorajda nemogoče, ker ovira delovni proces. Predlagali so, naj bi omogočili dopolnilno in izredno usposabljanje oziroma šolanje naj-

boljšim mladim delavcem in mladim proizvajalcem, ki zaradi nizkih osebnih dohodkov v družinah nimajo možnosti nositi stroške šolanja. Prav posebej pa so se zavzeli za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje že kvalificiranih mladih delavcev na delovnih mestih.

Zagorska problemska konferenca delegatov mladih proizvajalcev sarajevskega Energoinvesta je vsekakor nakazala vrsto problemov, ki jih bodo delegati sporočili vodstvom svojih kolektivov, da bi o njih razpravljali samoupravni organi. —m—

Praznik Svobode Šoštanj

Clani šoštanjske Svobode so praznovanje dneva republike združili s pomembnim jubilejem – s proslavo 50-letnice delovanja društva. Zbrali so se v šoštanjskem kinu »Kajuh« in skupaj z gosti ter z nastopom Šaleškega okteta, delavske godbe Zarja, recitacijskega zbora in mešanega pevskega zbora počastili zlati jubilej.

Društveni predsednik Maks Podlesnik je v priložnostnem govoru orisal nastanek in delo Svobode Šoštanj. Do ustanovitve društva je prišlo na pobudo aktivistov iz zasavskih rudarskih revirjev 1920. leta, to je v času, ko je delavstvo vse bolj prihajalo do spoznanja, da je potrebno razvijati in uveljavljati delavsko kulturo.

V jubilejnem letu delujejo v okviru delavskega prosvetnega društva Svoboda Šoštanj delavska godba Zarja, Šaleški oktet, dramska sekcija, in recitacijska skupine, pred ustanovitvijo je mešani

pevski zbor. Omeniti pa je treba še kino sekcijo, ki ustvari tudi del denarja, potrebnega za redno delo društva. Prizadevajo pa si, da bi na novo oživili tudi klubsko dejavnost, ki je zaradi pomanjkanja primernih prostorov skorajda zamrla.

Prav zdaj so v polnem teku priprave na gradnjo doma kulture v Šoštanju. Starega bo treba zaradi rudarskih del porušiti. Gradilna bodo na prostoru med restavracijo »Kajuhov dom« in Pako, v njem pa bodo dvorana z odrom, klubski prostori, knjižnica, spominska soba itd. V novih prostorih se bo dejavnost šoštanjske

Svobode lahko še bolj razmahnila, dane pa bodo tudi možnosti za ustanavljanje novih sekcij.

Po besedah Maksa Podlesnika je DPD Svoboda Šoštanj s 50-letnim delom prispevala pomemben del k slovenski delavski kulturi, stara društvena zastava, ki so jo oddali v velenjski muzej, pa bo pričela bogate zgodovine Svobode Šoštanj.

Na slavnosti je šoštanjska Svoboda dobila tudi novo društveno zastavo. V imenu pokrovitelja, Občinskega sveta ZKPOS Velenje, jo je razvil predsednik Stane Žula in zaželel društvu veliko uspehov tudi še v prihodnje. (vš)

Davek na impro- vizacijo

Povojni razvoj strokovnega šolstva v Sloveniji je bil kar bujen, ne mogli pa bi reči, da je v njem prevladovala tudi načrtnost. Vsakršne improvizacije je bilo kar precej, in zanjo plačujejo zdaj davek – kdo drug, kot mladi ljudje. Kar pogledamo si dva paradoksa pojave ob tem, ko poznamo primanjkljaj, kakršnega imamo v Sloveniji v strokovnih kadrih.

Koliko je današnja mreža strokovnega šolstva racionalna in koliko smo kot družba organizirani pri usmerjanju mladine v določene poklice, nam pove sicer ne še povsem popoln podatek o vpisu v srednje šole za šolsko leto 1970/71. Šole v večjih središčih so morale odkloniti skoraj 2.500 učencev, ker niso imele prostora, v manjših krajih pa bi strokovne šole lahko sprejele še 1.700 učencev več, kot so jih dobile. V težnji, da bi šole kar najbolj približali učencem, smo očitno v preteklosti preveč pretiravali in improvizirali – šolsko mrežo vsekakor preveč razdrobili. Na drugi strani nam podatki iz leta 1969 (leto dni stari podatki se bistveno niso spremenili) povedo, da smo imeli v domovih za učence komaj 10.943 ležišč, pa še od teh je bilo 974 nezasedenih. Nezasedena so bila ležišča v domovih le v nekaterih krajih, kar gotovo zopet potrjuje, da smo bili neracionalni, saj je znano, da drugod domskih kapacitet primanjkuje.

Ker se v razgovorih tudi pogosto postavlja vprašanje, kakšna bo vloga štipendijskega in posojilnega centra, ki se ustanovi pri Izobraževalni skupnosti SRS, pa je treba povedati, da je vloga tega centra v tem, da bo usklajeval napore med posameznimi dajalci štipendij in posojil, skrbel za izvajanje družbenega dogovora na ravni republike in torej sam ne bo razpolagal s sredstvi, razen v sodelovanju s skladom za štipendije in posojila pri Izobraževalni skupnosti SRS. G.

Glavni nosilec in izvajalec štipendijske politike mora postati gospodarstvo

V dosedanjih razgovorih o načinu in obsegu štipendiranja in kreditiranja dijakov in študentov v prihodnje je bilo večkrat postavljeno vprašanje, kakšna bo posledična vloga sklada za kreditiranje in posojila Izobraževalne skupnosti SRS.

V predlogu ekonomske politike in izhodišč za zbiranje ter porabo sredstev za kritje splošnih družbenih potreb za leto

1971 je zapisano, da bo treba zagotoviti, da bodo izobraževalne skupnosti in delovne organizacije dosledno izvajale letos sprejeti družbeni dogovor o štipendiranju in kreditiranju študentov in dijakov. Ob tem pa je v razpravah zadnje tedne bila večkrat poudarjena misel, da bi glavni nosilci in izvajalci štipendijske politike morale postati delovne organizacije oziroma

gospodarstvo. S sredstvi sklada za štipendiranje in posojila pri Izobraževalni skupnosti SRS pa naj bi imeli možnost še naprej

tak način štipendiranja dopolnjevati. V preteklih letih se je namreč dogajalo prav nasprotno. Medtem ko je iz najrazličnejših bolj ali manj utemeljenih razlogov obseg štipendiranja s strani delovnih organizacij upadal, se je večala vloga republiškega sklada za štipendiranje in kreditiranje dijakov. To je bilo sicer v nekem pogledu nujno in prav, narobe pa bi bilo, če bi se tak trend in taka delitev skrbi za štipendiranje nadaljevala. Res pa je, da so še vedno mnogi tudi prepričani (zlasti sami zainteresirani za štipendije), da bi štipendiranje in kreditiranje dijakov in študentov »iz enega samega centra bilo najboljšje, najpravičnejše, najbolj racionalno, najbolj načrtno itd.« Pritiske v tej smeri je seveda treba odklanjati, saj taka centralizirana skrb za kadre zgolj na ravni republike ne bi mogla slediti resničnim potrebam gospodarstva, posameznih vej gospodarstva, delov-

nih organizacij po strokovnem kadru, kakršen je njim dejansko potreben.

Zdaj na koncu leta, ko naj bi na ravni občin oziroma regij podpisovali družbene sporazume o štipendiranju in kreditiranju, sklenjene s čimveč delovnimi organizacijami, Izobraževalna skupnost SRS ponovno opozarja, da njen sklad kljub pritiskom svoje politike ne bo spremenil. Upoštevajoč materialno stanje družin bo ta sklad

KRATKO IN JEDRNATO

KRŠKO

Delovne organizacije v krški občini imajo letos 68 štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah. Štipendiranjem si skuša zagotoviti manjkajoči strokovni kader le 11 podjetij, med temi je na prvem mestu tovarna »Djuro Salaj«, ki ima 37 štipendistov. To so podatki iz ankete, ki so jo pred kratkim naredili v občini. Morda je anketa prezrla kakšno podjetje, ki še koga štipendira, kljub temu pa lahko trdimo, da imajo podjetja še vse pre malo posluha za izboljšanje kadrovske strukture, ki ni na zavidljivi ravni.

MINIMALNI ODZIV

Dobili smo informacije o kadrih in izobraževanju v storitvenih dejavnostih, ki jo je zelo skrbno in pregledno pripravil in objavil RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije.

Med drugim sestavljajo informacije tudi ugotavljanje, da se vodilni delavci delovnih organizacij s področja storitvenih dejavnosti v Sloveniji ne zmenijo dosti za možnost lastnega dopolnilnega izobraževanja pri Centru za izobraževanje vodilnih kadrov, kakršen deluje že tri leta pri Gospodarski zbornici SRS. Programi, ki jim jih vsako leto ta center razpošilja, in vabila, ostajajo tako rekoč brez odziva, pa čeprav organizator tega izobraževanja zagotavlja slušateljem najboljšo izvajalce programa, predavatelje naših najvišjih znanstvenih in izobraževalnih ustanov. V letu 1968 se je tako odzvalo vabilu centra komaj osem vodilnih ljudi iz storitvenih dejavnosti, v letu 1969 pa dvanajst. Številke ni potrebno komentirati. Za lastno izpopolnjevanje znanja med vodilnimi kadri in tako rekoč nikarkršnega interesa. Osem ali dvanajst zainteresiranih nasproti množici drugih nezainteresiranih vodilnih ljudi za lastno strokovno izpopolnjevanje, ki so tako rekoč »na čelu« dejavnosti s skoraj 110.000 zaposlenimi, je res toliko kot nič.

PO OBČNEM ZBORU V PAPIRNICI KOLIČEVO

Strelci praznujejo

Pred kratkim je Strelsko društvo Boris Kidrič slavilo 15. leto svojega obstoja. Danes ima v svojih vrstah več kot 80 aktivnih strelcev, ki so na vseh tekmovanjih v Mariboru in drugod med najboljšimi. V 15-letnem športnem udejstvanju so dosegli strelci tega društva precej vidnih uspehov. Trikrat so osvojili nacionalno republikansko ekipno prvača z malo kalibrsko puško, 5-krat zaporedoma so zmagali na občinskem tekmovanju z MK puško in zračno puško ekipno.

Uspehi tega strelskega kolektiva ne bi bili še večji, če bi imeli strelci dobre pogoje za trening in tekmovališča. Maribor kljub neštetim obetom še vedno nima strelišča pri farski gorci, zato so treninje še vedno na že odsluženem strelišču v bližini oziroma v kletnih prostorih v Kmetovski ulici.

Občni zbor SK »Kum« Dobovec

V soboto, 5. decembra 1970, je bil 21. redni občni zbor prizadevnega Smučarskega društva »Kum« Dobovec, ki kot ena redkih tovrstnih športnih organizacij uspešno deluje na vasi. Članstvo društva je upravičeno ponosno na prehojeno pot, saj je vrhu tega ta organizacija ena redkih v Sloveniji, v Zasavju in občini Trbovlje pa edina, ki ima razvite vse tri discipline tekmovalnega smučanja: teke, skoke in alpsko smučanje.

V poročilih na zborovanju je bilo slišati, da je društvo v pretekli zimi priredilo 3 meddruštvena in 7 društvenih tekmovanj: 3 v tekih, 4 v skokih ter 3 v slalomu in veleslalomu. Poleg tega so člani nastopili na 32 tekmovanjih meddruštvenega in občinskega značaja, in to na 16 v tekih, 6 v skokih ter 16 v alpskih disciplinah. Vse to pa kaže, da je društvo zares delovno, čeravno ima slabe delovne pogoje in prejema pri tako obsežnem delu le majhno finančno pomoč in to približno 35% na člana, kar so zborovalci strogo kritizirali in zahtevali enopravnost z ostalimi športnimi organizacijami v občini Trbovlje, kjer znašajo dotacije iz proračuna poprečno skoraj 400% na športnika, kar je desetkrat več.

Društvo posveča posebno pozornost pionirjem in mladincem, ki jim pomaga kljub skromnim sredstvom pri nakupu smučarske opreme.

Na občnem zboru so tudi razpravljali, da je nujno potrebno ustanoviti vlečnico, ki bi jo postavili v neposredni bližini vasi in bi bila tako zares zbirališče vseh smučarjev. Že v tem letu so za vlečnico zbrali nekaj sredstev, vendar jih bodo v ta namen razpisali še najmanj desetkrat toliko. Zato so se navzoči odločili za namoproispevek ter predlagali, da društvo organizirajo akcijo za zbiranje sredstev pri občini in delovnih organizacijah. Vlečnica pa naj postane stekla prihodnje leto.

L. RAVNIKAR

Sklep: več ljudi na letni oddih

Občni zbor sindikalne organizacije Papirnice Količevo je sicer zadovoljivo ocenil športno dejavnost zaposlenih oziroma prizadevanja po dnevem in tedenskem aktivnem oddihu delavcev, medtem ko so bile številke in podatki o tem, kako so letos delavci preživeli svoj redni letni dopust, precej zaskrbljujoče.

Dosedanji predsednik osnovne sindikalne organizacije Lado Korošec in tudi drugi, ki so se na občnem zboru oglasili k besedi, so menili, da bo potrebno v prihodnje bolj poskrbeti za to, da bo večina zaposlenih izkoristila svoj redni letni dopust za potreben oddih. Letošnji podatki o tem so namreč vse prej kot razveseljivi...

Papirnica Količevo ima svoje počitniške kapacitete v Izoli, Fiesi in na Veliki planini. Omejenih kapacitet in drugih počitniških domov, ki nimajo ničesar skupnega s Papirnico Količevo, se je letos od 710 zaposlenih poslužilo le 155 delavcev. To je komaj 21,9 odstotka vseh zaposlenih...

V Izoli je preživelo počitnice 43 delavcev, v Fiesi 28, na Veliki planini 17, drugod pa 76 delavcev. Številke so vsekakor skromne. Posebno če pomislimo, da Papirnici Količevo ne gre slabo, vsaj tako slabo ne, da ne bi mogla vsaj polovica delavcev, če ne že večina, preživeti del svojega rednega letnega dopusta, morda samo teden dni, nekje na morju ali recimo v planinah.

Na občnem zboru so diskutanti iskali vzroke za te nič kaj spodbudne podatke v nezadovoljivem načinu regresiranja letnih dopustov. Dejstvo namreč je, da politika regresiranja v tej delovni organizaciji ni najbolj stimulatívna. Ne glede na višino osebnih dohodkov so namreč prejeli vsi zaposleni v Papirnici Količevo kot regres za letni oddih 280 dinarjev. Kdor pa je šel na počitnice v dom katerekoli delovne organizacije, je imel pravico še do dodatnega regresa v višini 15 dinarjev dnevno, vendar največ za sedem dni. To pomeni, da je vsak delavec, ki se je odločil, da bo preživel vsaj del svojega dopusta izven domačega kraja, prejel v obliki regresa v najboljšem primeru 385 dinarjev.

To pa za ljudi z nizkimi osebnimi dohodki vsekakor ni veliko, oziroma premalo, da bi se odločili za počitnice. Posebno, če pomislimo, da ima večina zaposlenih svoje družine, ki pa v našem primeru niso bile delovne nika kršnega regresa.

Med drugim so torej na občnem zboru sklenili, da je treba kar najhitreje izdelati nov pravilnik o regresiranju rednih letnih dopustov delavcev. Pri-

sotni so namreč menili, da so dolžni storiti vse, da bo regresiranje letnih dopustov v prihodnje bolj stimulatívno, kot pa je bilo doslej.

Gotovo bi veljalo s tem v zvezi premisliti o tem, kakšen naj bi bil v prihodnje ključ delitve. Dejstvo namreč je, da se uravnilovka še nikjer ni kdove kako dobro obnesla. Po svoje predstavlja sicer uravnilovka najlažjo pot, ki je v tem primeru gotovo ne bi smeli iskati, po drugi pa je nedvomno premalo stimulatívna. Posebno za tiste delavce, ki prejema jo konec meseca najtanjše kuverte.

Ob tem ko smo bili malce kritični do sedanjega načina regresiranja letnih dopustov v Papirnici Količevo, pa moramo izreči kolektivno priznanje, ker pridno pošilja svoje socialno šibke delavce in tudi tiste, ki niso trdnega zdravja, na okrevanje in zdravljenje. S tem v zvezi ima delovna organizacija tudi pravilnik o klimatskem zdravljenju in okrevanju. V minulih dveh letih je poslala Papirnica Količevo na okrevanje in zdravljenje kar osemdeset svojih ljudi. Pet delavcev je odšlo na zdravljenje, vsi ostali pa na okrevanje.

-a.

BREŠT POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte **PATRICIJA CLAUDIJA ALEKSANDRA** ali nova **FLORIDA** Za vas izdeluje **BREŠT Cerknica**

ŠPORTNA REKREACIJA — PRILJUBLJENA OBLIKA ODDIHA V TRBOVLJAH

Prehodni pokal v rokah STT

V prostorih kluba Svobode II v Trbovljah je bila pred dnevi prisrčna slovesnost. Na svečanem zaključku letošnjih sindikalnih športnih iger so se zbrali organizatorji in predstavniki delovnih kolektivov, ki so bili v športnem boju na zelenem polju najboljši.

Igre, ki jih je organiziral Občinski sindikalni svet Trbovlje, so bile že šeste zaporedno.

„Zadovoljen sem, ker je dosegla športna rekreacija med našimi ljudmi že tako velik razmah...“ mi je pred podelitvijo priznanj pripovedoval Cveto Plevnik, predsednik OSS Trbovlje. „Ob tem bi rad poudaril, da je bila celotna organizacija iger na amaterski osnovi. Niti dinarja nismo izplačali ljudem, ki so žrtvovali dneve in dneve za to, da so letošnja športna srečanja še bolj priljubljena oblika rekreacije in da so uspehi na področju organizacije aktivne rekreacije v glavnem odvisni le od organizacijskih prijemov, od delavljivosti in sposobnosti organizatorjev.“

„Program iger smo v minulih letih precej razširili, pa tudi število sodelujočih sindikalnih organizacij je iz leta v leto večje. Še pred tremi leti so tekmovali delavci le v petih disciplinah, letos pa že v osmih. V istem času je naraslo število nastopajočih kar za 176 odstotkov. Leta 1967 se je iger „deležilo“ blizu petsto delavcev, v letošnjem letu pa že osemstoosmdeset. Podatki torej kažejo na vse večji interes za organizirano rekreatívno tekmovalno dejavnost...“ je pred podelitvijo priznanj poudaril Franc Sadar, predsednik komisije za šport in rekreacijo pri OSS Trbovlje in nadaljeval: „Na račun vse večjega obsega tekmovalnega programa pa rastejo tudi organizacijske obveznosti. Sodim, da bi morali v prihodnje pritegniti k našemu delu športna društva in klube, ki bi nam pomagali pri izvedbi posameznih tekmovanj. Le na ta način bi nam uspelo, da bi prišli po najkrajši poti do potrebnih prostih terminov na tekmovalnih koledarjih naših športnih klubov, obenem pa bi bila društva prisiljena posvetiti rekreaciji delovnih ljudi več pozornosti...“

Na letošnjih sindikalnih športnih igrah v Trbovljah je sodelovalo kar 18 osnovnih sindikalnih organizacij. Največ ekip so poslali na športna igrišča Investicijski biroji (18), Strojna tovarna (16), Zasavski premogovniki (13), SGP Zasavje (10) itd. Predstavniki delovnih kolektivov so se pomerili v nogometu, rokometu, odbojki, kegljanju, namiznem tenisu, balinanju, streljanju in šahu.

Tudi v Trbovljah vlada izredno velik interes za kegljanje. V tej športni panogi je namreč nastopilo največ ekip: kar 24. Glede na interes oziroma število nastopajočih v posameznih panogah slede nogomet, namizni tenis, šah, streljanje, rokomet in balinanje ter odbojka.

„Letos smo prvič pričeli zbirati prijave tudi za tekmovalje žensk. V načrtu je bilo, da bi športnice tekmoval v odbojki, kegljanju in streljanju. Konec koncev se je izkazalo, da je bilo prijav premalo in da se tekmovalnja ni izplačala organizirati. Tudi drugače bi si želeli organizatorji v prihodnje več

Dekleta iz senovske Lisce so zaslužno osvojila pokal v končni uvrstitvi (Foto: S. Dokl)

KONČANE SO DELAVSKE ŠPORTNE IGRE V OBČINI KRŠKO

Letos je tekmovalo več kot 400 športnikov

V petek, 4. decembra, je bila na gradu v Brestanici svečanost ob zaključku letošnjih delavskih športnih iger v krški občini. Rezultate in dosežke posameznikov ter ekip je prebral Mirko Avsenak, predsednik komisije za šport pri OBSS v Krškem; pokale in diplome pa

je tekmovalcem izročil predsednik OBSS Edo Komočar.

Za mnenje o letošnjih igrah smo zaprosili Mira Avsenaka, ki je povedal naslednje: „Z uvedbo novih tekmovalnih disciplin smo precej poživilo športno dejavnost; letošnja udeležba, neka več kot 400 tekmovalcev, je preseгла pričakovanje. Ker je zanimanje izredno poraslo, razmišljamo celo o uvedbi ligaških tekmovanj in o profesionalcu, ki bi vodil športno dejavnost. Amaterji smo že prešibki, tekmovalje se širi, dela je vedno več. Prijeto so nas presenetili tekmovalci iz Laboda in Kovinarske, razočarali pa rudarji s Senovega, ki bi lahko bili med vodilnimi, ne pa da so pristali na sedmem mestu v končni uvrstitvi.“

Rezultati — moški: atletika — 1. SOP (Krško); mali nogomet — 1. SOP (Krško); rokomet — 1. Celuloza (Kr.); odbojka —

1. Celuloza (Kr.); streljanje — 1. Rudnik (Senovo); kegljanje — 1. Obrtniki (Kr.); šah — 1. Celuloza (Kr.); namizni tenis — 1. Celuloza (Kr.); plavanje — 1. Obrtniki (Kr.); balinanje — 1. Celuloza (Kr.); kros — 1. SOP (Kr.); vlečenje vrvi — 1. Agrokombinat (Kr.).

Končna uvrstitev ekip: 1. Celuloza 280, 2. SOP 217, 3. Obrtniki 215,5, 4. Agrokombinat 172, 5. Kovinarska 161 točki itd.

Ženske: atletika — 1. Lisca (Senovo); streljanje — 1. Kovinarska (Kr.); namizni tenis — 1. Lisca (Senovo); plavanje — 1. Lisca (Sen.); kros — 1. Lisca (Sen.); vlečenje vrvi — 1. Lisca (Sen.).

Končna uvrstitev ekip: 1. Lisca (Senovo) 179, 2. Agrokombinat (Kr.) 127, 3. Obrtniki (Kr.) 96, 4. Kovinarska (Kr.) 55 in 5. Labod (Kr.) 27 točk.

SLAVKO DOKL

Gradšek (desno), poštvovalni športni delavec, je prejel na slovesnosti v Trbovljah praktično darilo

KONČNI VRSTI RED:

1. STT I 11, 2. Termoelektrarna 10, 3. Upokojenci 9, 4. Cementarna 8, 5. Rudnik I 7, 6. STT II 6 točk itd.

A. Ul.

Atrakcija »Žagarjev graben«

Lani so hoteli v Bohinju prvič v okviru škofjeloškega »Transturista« zaključili poslovanje brez izgube ● Z gondolsko žičnico so v minuli sezoni prepeljali na Vogel več kot milijon smučarjev in turistov

Čez dva dni bi se tudi v Bohinju morala uradno začeti zimska sezona. Toda napetost, ker ni snega, iz dneva v dan raste. Gondolska žičnica, ki te popelje na Vogel, sedežnice in številne vlečnice v tem zimskoturističnem centru mirujejo.

Kako izgleda zima na Voglu, smo si minulo sredo lahko ogledali le v kratkem propagandnem filmu, ki so nam ga pokazali na tiskovni konferenci škofjeloškega »Transturista« v hotelu Zlatorog. To podjetje je bilo namreč prvo, ki je z izgradnjo gondolske žičnice na Voglu in z izgradnjo sistema sedežnic in vlečnic na samem Voglu začelo v Bohinjskem kotu razvijati tudi zimski turizem. Prej je Bohinj slovel le kot letovišče v poletnem času.

PRVIČ BREZ IZGUBE

»Transturist« je poleg izgradnje smučarskega centra na Voglu pred dvema letoma združil tudi vse bohinjke hotele, ki so bili tedaj na robu propada. To je bilo tudi nujno. Smučarski center, kakršen je na Voglu, mora imeti v zaledju tudi ustrezne prenočitvene zmogljivosti ter razne druge turistične objekte, ki služijo gostom v zabavo.

Rezultati so se po združitvi bohinjkih hotelov s »Transturistom« kmalu pokazali. Kot največji uspeh pa Transturistovi gostinski delavci štejejo, da so lani njihovi hoteli v Bohinju prvič zaključili poslovanje brez izgube in da bo letos kljub razmeroma težkim pogojem poslovanja rezultat še boljši. Lani so imeli 19.535 gostov, letos pa že doslej 21.615 gostov. Nočitve so od lanskih 78.121 letos porasle že na 87.463 nočitev. Koliko pa pride smučarjev in turistov na Vogel, pove podatek, da so v zimski sezoni 68/69 prepeljali z gondolsko žičnico 650.000 smučarjev in turistov, letos, po rekonstrukciji žičnice, pa že precej nad milijon smučarjev in turistov.

MNOGO IZBOLJŠAV

Čeprav še ni snega (napovedujejo pa, da bo kmalu), so se bohinjki in Transturistovi turistični delavci na novo sezono dobro pripravili. Če odštejemo, da so z rekonstrukcijo gondolske žičnice, s katero se je zmogljivost te naprave povečala za 100 odstotkov, in da je prepuštnost sedežnic in vlečnic na Voglu 3.800 ljudi na uro, je najpomembnejše, da ob »špicah« ne bo več nepotrebne nekajurnega čakanja, če boš hotel priti na Vogel. Čakalni čas so

prav z večjo zmogljivostjo gondolske žičnice zmanjšali ob največjem navalu na komaj tričetrt ure. Pripravljajo pa še izboljšavo v tem smislu, da bodo vse vozovnice za gondolo oštevilčili in bo lahko vsak smučar ali turist na prevoz počakal v topli restavraciji. Ko bo prišla na vrsto njegova številka, bo o tem vsak obveščen po zvočniku oziroma preko posebnega semafora.

Tako se bo lahko mirno odpeljal na Vogel. Razen tega bodo poslej čakalnice na spodnji in zgornji postaji žičnice centralno ogrevane.

Smučarji bodo letos najbolj veseli nove 5,5 kilometra dolge

in v poprečju 15 metrov široke smučarske proge v tako imenovanem »Žagarjevem grabnu«.

Po tej progi se bo mogoče pripeljati s smučmi z vrha Vogla prav do hotela Zlatorog v dolini. Ta proga je bila smučarjem že lani na voljo. Toda letoš so jo rekonstruirali in pripravili tako, da bo tudi uradno priznana. Tudi to zimo bodo na Voglu organizirali smučarske šole pod vodstvom priznanih smučarskih učiteljev. Ustanoviti pa nameravajo profesionalno smučarsko šolo, kot jih že imajo po znanih smučarskih središčih v Avstriji, Švici in Italiji. Tudi zdravstvena služba in

gorski reševalci bodo stalno na preži, če bi se zgodila nesreča.

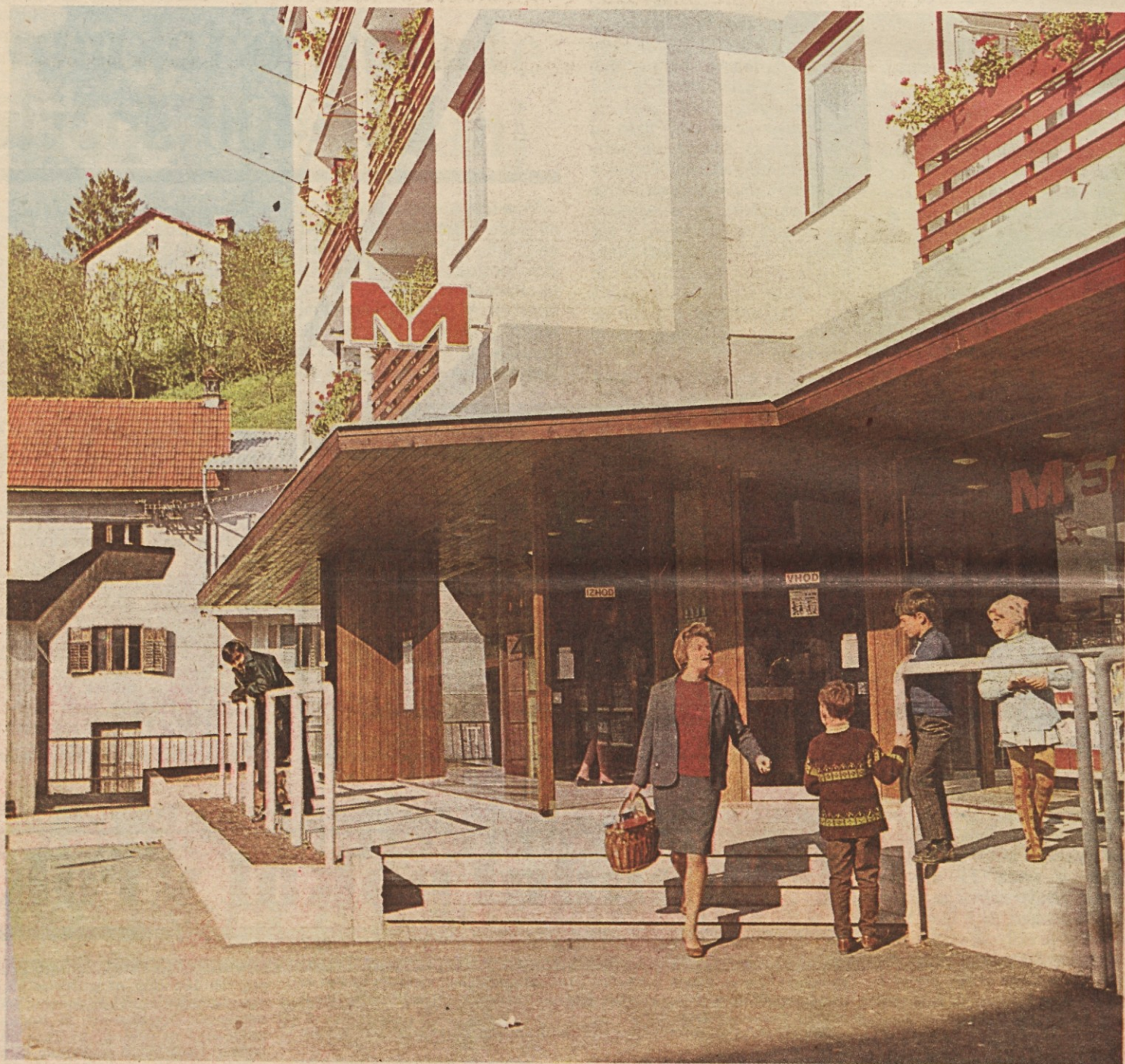
Zmogljivosti v Bohinju in na Voglu so doslej popolnoma razprodane le za novo leto in v času zimskih šolskih počitnic od 20. do 31. januarja prihodnje leto. Za ostale dneve, tja do 1. maja, ko traja sezona na Voglu, pa je še dovolj prostora.

KJE DOBITI DELAVCE?

»Transturist« je doslej v razvoj zimskega turizma v Bohinju vložil nad 3,5 milijarde starih dinarjev. Vse zgrajene naprave ter obnovljeni hoteli pa bi ostali prazni, če ne bi imeli dovolj sposobnih delavcev. Pri žičnicah jih že imajo. Najbolj jih pa

pesti pomanjkanje ustreznih gostinskih kadrov v hotelih. Nimajo niti sobaric niti zadostnega števila šefov recepcij, kuhinj in strežbe. Za zdaj še ne vedo, kako bodo razrešili ta problem. Pomagajo si na ta način, da delavce iz Pirana, Strunjana in Simonovega zaliva, kjer ima Transturist tudi hotele, pozimi zaposlijo na Voglu in v Bohinju. To je le začasna rešitev. Zato so v podjetju že sklenili, da poslej ne bodo več toliko vlagali v nove turistične zmogljivosti, marveč bodo večino razpoložljivih sredstev namenili za vzgojo in izobraževanje kadrov ter nakup stanovanj za te kadre.

M. ŽIVKOVIČ

V redko katerem večjem kraju se nimajo Mercatorjeve »samopostrežnice«. Lepe so, dobro založene z blagom in vabljive. Spet nova pridobitev za potrošnike: nova Mercatorjeva samopostrežna trgovina v Cerknem

V GOSTINSKEM PODJETJU »KOROTAN« V SLOVENJEM GRADCU SO ZADOVOLJNI Z LETOŠNJO TURISTIČNO SEZONO

Precej več tujcev kot v prejšnjih letih

V Slovenjem Gradcu razmišljajo o povečanju prenočitvenih zmogljivosti ter o ureditvi objektov za razvedrilo gostov

V gostinskem podjetju »Korotan« v Slovenjem Gradcu, ki ima v Mislinjski dolini 6 objektov, so zadovoljni z letošnjim prometom. Večji, kot so računali, je promet, več pa je tudi nočitev, predvsem tujih gostov. Zgodilo se je, da so bile med glavno turistično sezono prenočitvene zmogljivosti v »Korotanu« in »Pohorju« polno zasedene. Razpolagajo skupaj z 87 ležišči.

V primerjavi z letom 1969 so zabeležili v slovenjgraškem »Korotanu« večji promet zlasti še spričo daljšega bivanja inozemskih gostov v središču Mislinjske doline. Gostje iz Zvezne republike Nemčije, Italije in Avstrije so ostali v Slovenjem Gradcu po 14 pa tudi po 21 dni, nekaj gostov iz Zagreba in Splita pa je tam preživelo kar mesec dni dopusta.

Precej gostov je »zagotovili«

tudi Koroški aeroklub, ki ima v Turiški vasi blizu Slovenjega Gradca letališče, ki je postalo znano med prijatelji jadrnanja po vsej Evropi. Gostov, ki bi prišli v Slovenj Gradec, iz takšnega ali drugačnega razloga, bi bilo že zdaj verjetno še več, če ne bi bilo, kar zadeva razvedrilo, popolno »mrtvilo«.

V kratkem dobi Slovenj Gradec novo avtomatsko kegljišče, računajo še na ureditev igrišča

za mali golf, potrebno bi bilo kopaljšče in druga igrišča ter na mestnih ulicah več zelenja in cvetja. Vse to bi privabilo še več gostov. Sicer v Slovenjem Gradcu že nekaj časa intenzivno razmišljajo tudi o povečanju prenočitvenih zmogljivosti v samem središču Mislinjske doline. V gostinskem podjetju »Korotan« pa imajo v načrtu, da uredijo centralno kurjavo tudi v starem delu hotela. S pre-

selitvijo kinematografa pa bi »Korotan« pridobil prepotrebne prostore za družabne prireditve.

Po svoje pa skrbijo v gostinskem podjetju »Korotan« tudi za zaposlene v Slovenjem Gradcu, saj pripravljajo po zmerjih cenah abonentska kosila tako v »Korotanu«, kjer je 70 abonentov, kot tudi v »Pohorju«, kamor prihaja na kosilo 30 ljudi.

Nelikvidnost osrednji problem

Zasavskim delovnim organizacijam še zmeraj povzroča neikvidnost nad vse hude preglednice, zato seveda z velikim zanimanjem pričakujejo, kaj bo z njo v pogojih stabilizacije našega gospodarstva, ali nam jo bo namreč uspelo zmanjšati, če že ne odpraviti. V revirjih že ugotavljajo, da so v najslabšem položaju vsa tista podjetja, ki trgujejo z delovnimi organizacijami v sosednjih republikah, kajti praviloma tamkajšnja podjetja najprej poravnajo svoje medsebojne obveznosti, za tem pa pridejo na vrsto naše delovne skupnosti.

Med zasavskimi podjetji se najbolj ubada z nelikvidnostjo hrastniška Tovarna kemičnih izdelkov. Letos so ji kupci dolgovali povprečno po 10 do 12 milijonov din. te dni pa so njihovi dolgovi narasli na skoraj 15 milijonov dinarjev, njene obveznosti do dobaviteljev pa ne presegajo 7 milijonov din. Očitno torej je, da ta hrastniški kolektiv kreditira vrsto svojih odjemalcev.

Tovarna kemičnih izdelkov bo letos izdelala za nad 50 milijonov din blaga. Do konca novembra je znašala realizacija že okrog 48 milijonov din, kar je za 1 % nad planskimi predvidevanji in za okrog 8 % več, kot so dosegli v enakem obdobju lani. Vrednost izvoza v enajstih mesecih znaša 290.000 dolarjev. Z njim se letos nekoliko v zaostanku, v glavnem zaradi popravil in večjih remontov, deloma pa tudi zavoljo tega, ker na zunanjih tržiščih niso dosegli predvidene cene.

Te dni se v podjetju pripravljajo na izdelavo proizvodnega načrta za leto 1971. Pri tem bodo upoštevali izkušnje letošnjega gospodarjenja in seveda predviden stabilizacijski program našega gospodarstva. Vse pa kaže, da se bodo v podjetju odločili za nekoliko višji obseg proizvodnje.

ZDRAVILO

Odbor gospodarskega zbora zvezne skupščine za industrijo in obrt predlaga, naj bi imele delovne organizacije pravico, da lahko vsak trenutek dvignejo vloženi kapital — in zapustijo svojo banko — če bi se prepričale, da naložba ne ustreza več njihovim interesom. S tem bi končno lahko banke postale »življenjsko zainteresirane«, da ima gospodarstvo glavno besedo pri politiki vlaganj.

V svežnju zakonskih predlogov o bodočem funkcioniranju bank in kreditno-monetarnega sistema bi morali precizirati tudi, da vlagatelj lahko potegne iz banke poleg ustanoviteljskega deleža tudi ves kapital, ki izvira iz njegovega članstva v banki.

Dober predlog! Če ga bo zvezna skupščina uzakonila, se bodo naše banke morda le dokopale do prepričanja, da ne gospodarijo s svojim denarjem.